



JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 24. februar 2016
Kontor: EU-retskontoret
Sagsbeh: Christian Andersen-
Mølgaard
Sagsnr.: 2015-3051/01-0038
Dok.: 1880562

**Samlenotat vedrørende de sager inden for Justitsministeriets ansvars-
område, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anlig-
gender) og mødet i Det Blandede Udvalg den 10.-11. marts 2016**

Side:

- | | | |
|--------------|--------------------|--|
| 4-14 | Dagsordenspunkt 1: | Forslag til revision af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (91/477/EF) om kontrol med erhvervelse og besiddelse af skydevåben (skydevåbendirektivet)
- <i>Politiskdrøftelse/ Fremskridtsrapport</i>
KOM (2015) 750 endelig |
| 15-22 | Dagsordenspunkt 2: | Terrorbekæmpelse

a) Opfølgning på gennemførelsen af rådskonklusionerne af 20. november 2015
- <i>Udveksling af synspunkter</i>
KOM-dokument foreligger ikke

b) Konferencen "Countering Terrorism Travel" (CTT)
- <i>Orientering fra formandskabet</i>
KOM-dokument foreligger ikke |

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

c) Konferencen ”Countering Violent Extremism” (CVE)
- *Orientering fra formandskabet*
KOM-dokument foreligger ikke

- | | | |
|--------------|--------------------|--|
| 23-37 | Dagsordenspunkt 3: | Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse aspekter af aftaler om levering af digitalt indhold
- <i>Status</i>
KOM (2015) 634 endelig |
| 38-52 | Dagsordenspunkt 4: | Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse aspekter af aftaler om onlinesalg og andre former for fjernsalg af varer
- <i>Status</i>
KOM (2015) 635 endelig |
| 53-67 | Dagsordenspunkt 5: | Forslag til Rådets forordning om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed (EPPO) *
- <i>Orienterende debat</i>
KOM (2013) 534 endelig |
| 68-83 | Dagsordenspunkt 6: | Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod Den Europæiske Unions finansielle interesser *
- <i>Politisk drøftelse/ Fremskridtsrapport</i>
KOM(2012) 363 |

* Forslaget er fremsat efter TEUF, tredje del, afsnit V. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabon-Traktaten, finder derfor anvendelse, hvilket indebærer, at foranstaltningerne ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark (”retsforbeholdet”).

84-94

Dagsordenspunkt 7:

Forslag til Europaparlamentets og
Rådets direktiv om bekæmpelse
af terrorisme og erstatning af Rå-
dets rammeafgørelse
2002/475/RIA om bekæmpelse af
terrorismen *

- *Generel indstilling*

KOM-dokument foreligger ikke

Dagsordenspunkt 1: Forslag til revision af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om kontrol med erhvervelse og besiddelse af skydevåben (skydevåbendirektivet)

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument: KOM (2015) 750 endelig

1. Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 10.-11. marts 2016 forventes det, at der vil være en drøftelse af forslaget til revision af Rådets direktiv 91/477/EØF af 18. juni 1991 om erhvervelse og besiddelse af våben (våbendirektivet). Dagsordenspunktet forventes at indeholde to underpunkter: (1) Statusrapport på forhandlingerne fra formandskabet og (2) politiske drøftelser af en række udvalgte emner. Der er på nuværende tidspunkt ikke kendskab til, hvilke emner drøftelserne nærmere kommer til at omhandle. Det forventes, at man fra dansk side vil kunne tage drøftelserne om revision af direktivet til efterretning.

2. Baggrund

EU's terrorbekæmpelsesindsats, herunder bl.a. bekæmpelsen af ulovlig handel med skydevåben, har gennem en længere periode været et højtprioriteret emne på EU's dagsorden.

På det uformelle rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 29.-30. januar 2015 i Riga blev der udtrykt bred opbakning til at styrke indsatsen mod terrorisme, herunder at styrkelsen navnlig skal ske gennem bedre udnyttelse af kapaciteter hos Europol samt en styrket indsats mod illegale skydevåben. På baggrund af drøftelserne vedtog landene en fælles erklæring om behovet for at styrke indsatsen på bl.a. dette område.

Den 11. februar 2015 vedtog Europa-Parlamentet en beslutning om foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme, hvori Parlamentet opfordrer Kommissionen til hurtigst muligt at evaluere de eksisterende EU-regler om handel med ulovlige skydevåben og eksplosive anordninger i tilknytning til organiseret kriminalitet.

På mødet i DER den 12. februar 2015 var der tillige en drøftelse af EU's indsats mod terrorisme. Som opfølgning på drøftelserne vedtog stats- og regeringscheferne en erklæring, som lægger op til en styrkelse af EU's indsats på tre hovedområder, herunder borgernes sikkerhed.

For så vidt angår borgernes sikkerhed, har DER tilkendegivet, at rådet bl.a. ønsker, at alle relevante myndigheder øger samarbejdet om bekæmpelse af ulovlige skydevåben.

På Rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. marts 2015 opfordrede ministrene Kommissionen til at foreslå tiltag til bekæmpelse af ulovlig handel med skydevåben og sammen med Europol fremme udvekslingen af oplysninger og det operationelle samarbejde.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 15.-16. juni 2015 blev ”Rådets konklusioner om den fornyede strategi for Den Europæiske Unions indre sikkerhed 2015-2020” vedtaget, som bl.a. opfordrer Kommissionen til snarest muligt at styrke lovrammen vedrørende skydevåben, blandt andet gennem en hurtig revision af våbendirektivet.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. oktober 2015 blev Kommissionen i rådskonklusionerne opfordret til senest primo 2016 at fremsætte forslag om revision af våbendirektivet med fokus på en styrkelse af informationsudveksling, sporing og mærkning af skydevåben samt vedtagelse af fælles minimumsstandarder for deaktivering af skydevåben.

Kommissionen fremsatte den 18. november 2015 forslag til revision af våbendirektivet. Forslaget til revision af våbendirektivet skal ses i sammenhæng med EU's handlingsplan om skydevåben og eksplosivstoffer af 2. december 2015.

Forslaget forhandles på nuværende tidspunkt på arbejdsgruppeniveau (GENVAL). Der forventes en del møder den kommende tid om forslaget på arbejdsgruppeniveau.

Det forventes, at formandskabet på det kommende rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 10.-11. marts 2016 vil give en statusrapport på forhandlingerne om revisionen af våbendirektivet, ligesom det forventes, at formandskabet vil lægge op til politiske drøftelser af udvalgte emner, der relaterer sig hertil.

Det nærmere indhold af de emner, som formandskabet ønsker en politisk drøftelse af, kendes ikke på nuværende tidspunkt.

3. Formål og indhold

Kommissionen har med forslaget lagt op til en revision af det eksisterende direktiv 91/477/EØF om erhvervelse og besiddelse af våben (våbendirektivet), som ændret ved direktiv 2008/51/EF. Våbendirektivet har til formål at fremme et velfungerende indre marked for skydevåben i EU samt sikre et højt sikkerhedsniveau for EU-borgerne. Ændringen af direktivet i 2008 havde primært til formål at tilpasse våbendirektivet, således at direktivet blev bragt i overensstemmelse med FN's våbenprotokol, hvilket muliggjorde, at EU kunne ratificere våbenprotokollen.

Kommissionen har anført, at formålet med det seneste forslag til revision af våbendirektivet er at hindre angreb som de, der bl.a. fandt sted i Paris og København i 2015. I den forbindelse har Kommissionen henvist til sine politiske retningslinjer for bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet og terrorisme. Kommissionen har endvidere anført, at EU-borgernes sikkerhed er et anliggende for både de nationale regeringer og EU's institutioner, hvorfor det er vigtigt at træffe foranstaltninger, som styrker de eksisterende bestemmelser om adgang til og handel med skydevåben.

Den følgende gennemgang er baseret på formandskabets seneste udkast til kompromistekst.

3.1. Forslagets centrale bestemmelser

3.1.1. Definitioner og anvendelsesområdet

Deaktiverede skydevåben er ikke omfattet af våbendirektivets definition af skydevåben, jf. direktivets nugældende art. 1, stk. 1, og bilag I, del III. Kommissionen har, med henvisning til, at det – trods de nyligt indførte strenge fælles minimumsregler for deaktivering af skydevåben¹ – ikke kan udelukkes, at deaktiverede skydevåben genetableres som funktionsdygtige skydevåben, foreslået, at definitionen af skydevåben i direktivets forstand ændres. Forslaget indebærer bl.a., at der fastsættes krav til registrering af deaktiverede skydevåben i de nationale, elektroniske dataregistreringssy-

¹ Kommissionens gennemførelsesforordning 2015/2403/EU om fælles retningslinjer for inaktiveringsstandarder og inaktiveringsteknikker med henblik på at sikre, at inaktiverede skydevåben er gjort definitivt ubrugelige

stemer (våbenregistre), således at et ejerskifte mv. af et deaktiveret skydevåben bliver registreret.

Våbensamlere er undtaget fra det nugældende våbendirektivs anvendelsesområde, jf. direktivets nugældende art. 2, stk. 2. Kommissionen har anført, at våbensamlere er blevet udpeget som en mulig kilde til ulovlig handel med skydevåben. På den baggrund foreslås det, at våbensamlere fremadrettet ikke skal være undtaget fra direktivets anvendelsesområde.

3.1.2. Sporing

Med den seneste kompromistekst præciseres det, at det er skydevåben eller væsentlige dele til skydevåben, som medlemsstaterne skal sikre er forsynet med mærkning samt registreret i overensstemmelse med våbendirektivets regler om sporing. Endvidere er det tilføjet, at mærkningen skal være varig.

Efter forslaget forpligtes medlemsstaterne til at sikre, at alle samlede skydevåben og deres væsentlige dele gives et unikt mærke i overensstemmelse med våbendirektivets regler om mærkning (angivelse af fabrikantens navn, fremstillingsland eller -sted, serienummer og evt. fremstillingsår) senest ved fremstillingen eller på tidspunktet for indførsel til Unionen fra tredje-lande.

Efter den seneste kompromistekst forpligtes medlemsstaterne endvidere til varigt at opbevare identifikationsoplysninger om skydevåben (type, fabrikant, model, kaliber og serienummer samt navn og adresse på leverandør, erhverver og besidder af våbnet) i medlemsstaternes elektroniske dataregistreringssystemer (våbenregistre). Dette gælder efter kompromisteksten også for skydevåben, som er blevet deaktiveret eller destrueret. I henhold til Kommissionens oprindelige forslag var opbevaringsperioden foreslået ændret fra de nugældende 20 år til tidspunktet for skydevåbnets destruktion.

Endelig forpligtes medlemsstaterne til fremadrettet at sikre, at både våbenhandlers og -mægleres våbenbøger kan samkøres med et centraliseret elektronisk dataregistreringssystem (våbenregister).

3.1.3. Betingelser for udstedelse af våbentilladelser samt tidsbegrænsning

Som en undtagelse til det generelle alderskrav på 18 år for tilladelse til erhvervelse og besiddelse af skydevåben foreslås det, at medlemsstaterne kan give tilladelse til, at personer under 18 år kan anvende skydevåben til

jagt og konkurrenceskydning forudsat, at vedkommende ikke formodes at være til fare for sig selv, den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed, og at vedkommende vejledes af en forælder eller anden voksen person med gyldig tilladelse til skydevåben eller gyldigt jagttegn eller foretager konkurrenceskydning på et sted med fornøden tilladelse. Forslaget betyder, at det ikke vil være muligt for personer under 18 år at erhverve skydevåben. Dette adskiller sig fra det nugældende våbendirektiv, hvorefter personer under 18 år kan få tilladelse til at erhverve skydevåben til jagt eller konkurrenceskydning, bortset fra erhvervelse ved køb.

Efter våbendirektivet kan visse skydevåben – herunder halvautomatiske skydevåben – kun erhverves eller besiddes af personer, der har tilladelse hertil, jf. det nugældende direktivs art. 4a. Ifølge Kommissionen kræver et flertal af medlemsstaterne i dag foretagelse af en lægeundersøgelse forud for udstedelse af tilladelse til erhvervelse og besiddelse af skydevåben. Det foreslås, at en obligatorisk, forudgående lægeundersøgelse bliver en harmoniseret betingelse for udstedelse og fornyelse af tilladelse til erhvervelse og besiddelse af skydevåben. Lægeundersøgelsen skal inkludere en psykologisk vurdering af ansøgeren.

Det foreslås også at indføre en tidsbegrænsning for udstedte tilladelser til erhvervelse og besiddelse af skydevåben. Det foreslås således, at tilladelser til erhvervelse og besiddelse af skydevåben ikke må have en gyldighed, der overstiger 5 år. Efter forslaget kan en tilladelse fornyes, hvis betingelserne for tilladelsens udstedelse fortsat er opfyldt på tidspunktet for tilladelsens udløb.

3.1.5. Handel med skydevåben mv. via fjernkommunikationsteknik

Det foreslås at begrænse mulighederne for køb og salg af skydevåben, våbendele og ammunition via fjernkommunikationsteknik (herunder via internettet). Efter forslaget kan medlemsstaterne således alene give tilladelse til, at våbenhandlere og -mæglere kan købe og sælge skydevåben mv. via fjernkommunikationsteknik. Endvidere forpligtes medlemsstaterne til at føre en streng kontrol med handel af skydevåben mv. via fjernkommunikationsteknik.

3.1.6. Signal- og salutvåben

Signal- og salutvåben er ikke omfattet af det nugældende våbendirektiv. Ifølge Kommissionen kan visse signal- og salutvåben omdannes til fuldt funktionelle skydevåben. På den baggrund foreslås det, at signal- og salutvåben skal omfattes af krav om registrering, samt at der fastsættes fælles

kriterier for signal- og salutvåben for at forhindre, at de ombygges til funktionelle skydevåben. De tekniske specifikationer for dette foreslås vedtaget ved en gennemførelsesretsakt.

3.1.7. Halvautomatiske skydevåben

Efter forslaget forbydes erhvervelse og besiddelse af visse halvautomatiske skydevåben. Disse halvautomatiske skydevåben er efter de gældende regler omfattet af et krav om tilladelse for erhvervelse og besiddelse. Kommissionen har begrundet skærpelsen med, at visse halvautomatiske våben vurderes til nemt at kunne ombygges til fuldautomatiske skydevåben, og at der i våbendirektivet ikke er fastsat tekniske kriterier, som kan forhindre en sådan ombygning. Desuden har Kommissionen anført, at visse halvautomatiske skydevåben kan være meget farlige, da deres patronkapacitet er høj.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget til direktivet behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal vedtages af Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet har endnu ikke afgivet udtalelse i sagen.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har i forhold til nærhedsprincippet bl.a. anført, at alvorlig og organiseret kriminalitet samt terrorisme er karakteriseret ved deres grænseoverskridende karakter. Det er Kommissionens vurdering, at et EU-dækkende system kan føre til det fornødne samarbejde mellem medlemsstaterne om at kontrollere og spore den civile brug af skydevåben, som finder sted inden for EU.

I denne henseende er det Kommissionens vurdering, at problemerne ikke kan løses på fuldt tilfredsstillende vis af de enkelte medlemsstater

Det er ud fra tilsvarende betragtninger regeringens umiddelbare vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Reglerne for bl.a. erhvervelse, besiddelse og anvendelse af skydevåben er reguleret i våbenloven (lovbekendtgørelse nr. 1005 af 22. oktober 2012 med senere ændringer), våbenbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1248 af 30. oktober 2013 med senere ændringer) og våbencirkulæret (cirkulære nr. 9597 af 30. oktober 2013 med senere ændringer).

6.1. Deaktivering af skydevåben

Justitsministeren kan i medfør af våbenlovens § 1, stk. 4, fastsætte bestemmelser om undtagelse af deaktiverede skydevåben fra tilladelseskravet i våbenlovens § 1, stk. 1, nr. 1, herunder om godkendelse af deaktiveringen.

Denne bemyndigelsesbestemmelse er udnyttet i våbenbekendtgørelsens § 55, stk. 1, hvoraf følger, at skydevåben omfattet af våbenlovens § 1, stk. 1, nr. 1, deaktiveres ved gennemskæring af hele våbnet på langs med undtagelse af skæftet og kolben (destruktion). Deaktivering af skydevåben på anden vis kan undtagelsesvist godkendes, hvis våbnet varigt gøres funktionsdygtigt, jf. våbenbekendtgørelsens § 55, stk. 2. Det er politiet, som godkender deaktivering af skydevåben. Skydevåben, der er deaktiveret i overensstemmelse med våbenbekendtgørelsens § 55, stk. 1 og 2, er ikke omfattet af våbenlovens tilladelsesordning.

6.2. Våbensamlere

I medfør af våbencirkulærets § 13, stk. 1, kan der til personer, der godtgør at være våbensamlere, gives tilladelse til at erhverve og besidde bl.a. skydevåben med model- eller fremstillingsår senest 1890 samt dansk pistol model 1910 og model 1910/21, marinerevolver model 1891, Schouboepistol model 1903 og dansk militærgevær model 1867/93, 1867/96 og 1867/97, glatløbede haglgeværer med en pibelængde på mindst 55 cm, signalvåben og kombinerede gas- og signalvåben af særlig historisk eller teknisk interesse og andre skydevåben af særlig historisk eller teknisk interesse.

Våbentilladelse kan dog kun under ganske særlige omstændigheder gives til våbensamlere, hvis der er tale om f.eks. pistoler, revolvere og halvautomatiske rifler, jf. våbencirkulærets § 13, stk. 2, jf. § 19, stk. 1.

6.3. Mærkning af skydevåben og dele til skydevåben

Det følger af våbenlovens § 3 a, at skydevåben samt genstande, der fremtræder som skydevåben og som følge af konstruktionen eller det anvendte materiale kan ombygges hertil, i forbindelse med fremstillingen af våbnet mv. skal forsynes med et unikt mærke, der angiver fabrikantens navn, fremstillingsland eller -sted, fremstillingsår og serienummer, eller et andet unikt brugervenligt mærke med en numerisk eller alfanumerisk kode til identifikation af fremstillingslandet. Mærket skal placeres på våbnets låsemekanisme og på våbnets løb eller pibe. Mærket på bl.a. skydevåben, der indføres fra et land uden for EU, skal tillige angive importland og importår. Er et våben mv. ved indførslen fra et land uden for EU ikke mærket i overensstemmelse med ovenstående, skal våbnet mv. af importøren forsynes med et sådant mærke. Mærkningskravene gælder ikke ved midlertidig indførsel, herunder transit. Justitsministeren kan fastsætte yderligere krav til mærkning af bl.a. skydevåben.

Våbenbekendtgørelsens §§ 52-54 fastsætter nærmere regler for mærkningen af bl.a. skydevåben.

6.4. Våbenbøger

I forhold til forslaget om, at våbenbøger skal kunne samkøres med et centraliseret elektronisk dataregistreringssystem (våbenregister) kan der, når forudsætningerne herfor er opfyldt, med hjemmel i våbenlovens § 4 b ved bekendtgørelse stilles krav om, at våbenhandlere mv. med generelle tilladelser som omhandlet i våbenbekendtgørelsens §§ 40 og 41 skal føre våbenbøger elektronisk på en sådan måde, at våbenbøgerne kan samkøres med et eventuelt kommende nyt Politiets Våbenregister.

6.5. Personer under 18 år

Personer under 18 år kan alene gives tilladelse til skydevåben, hvis ansøgeren er medlem af en skytte- eller jagtforening og er fyldt 16 år eller har erhvervet jagttegn. Erhvervelse af skydevåben ved eget køb kan alene tillades personer under 18 år for så vidt angår luft- og fjedervåben med en kaliber på 4,5 mm og derunder og hardball- og paintballvåben.

6.6. Lægeundersøgelse

Der stilles ikke efter dansk lovgivning krav om, at personer, der meddeles våbentilladelse har undergået en lægeundersøgelse. Det følger dog af våbenbekendtgørelsens § 46, stk. 1, at våbentilladelse, samtykke til våbenpåtegning og jagttegn samt andre tilladelser eller godkendelser efter våben-

loven og våbenbekendtgørelsen kun kan gives til personer, om hvis personlige forhold og hidtidige vandel, der ikke foreligger oplysninger, som gør det betænkeligt at imødekomme ansøgningen.

6.7. Tidsbegrænsning på våbentilladelser

Tilladelse til skydevåben udstedes med en gyldighedstid på 5 år. Vedrørende tilladelse til pistol er gyldighedstiden dog kun 2 år, jf. våbenlovens § 6 d, stk. 1. Tilladelser til våbensamlere og til riflede jagtvåben til jægere udstedes dog med en gyldighedstid på 10 år. Tilsvarende gælder tilladelser til signalvåben og kombinerede gas- og signalvåben, jf. våbenlovens § 6 d, stk. 2.

6.8. Handel med skydevåben mv. via fjernkommunikationsteknik

Der gælder ikke efter dansk ret særlige regler for handel med våben via bl.a. internettet. Man skal dog ved internethandel overholde de almindelige regler for overdragelse af våben. Derudover gælder der også et forbud mod annoncering med visse våben efter våbenbekendtgørelsens § 45.

6.9. Signal- og salutvåben

Det kræver tilladelse efter våbenlovgivningen bl.a. at erhverve og besidde signal- og salutvåben. Tilladelse til signalvåben kan kun gives i særlige tilfælde, f.eks. til personer, der godtgør at have brug for våbnet til nødsignalf afgivelse, hundetræning, sportsarrangementer, saluttering mv., jf. våbencirkulærets § 6.

6.10. Halvautomatiske skydevåben

Der kan kun under ganske særlige omstændigheder gives tilladelse til halvautomatiske rifler, jf. våbencirkulærets § 19, stk. 1, nr. 3. Tilladelse til halvautomatiske rifler kan kun gives til jagt. Det skal fremgå af en tilladelse til en halvautomatisk riffel, der er konstrueret til at indeholde mere end to patroner, at riflen kun må anvendes til jagt i Danmark, hvis den er forsynet med en permanent anordning, der sikrer, at den højst kan indeholde to patroner.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning.

Økonomiske konsekvenser

Efter et foreløbigt skøn baseret på den foreliggende kompromistekst kan forslaget medføre øgede statsfinansielle omkostninger, da forslaget bl.a. kan føre til behov for systemtilpasning af Politiets Våbenregister.

Kommissionens forslag vurderes at kunne medføre øgede administrative byrder og økonomiske konsekvenser for det danske erhvervsliv og borgere som følge af bl.a. bestemmelsen om obligatorisk lægeundersøgelse forud for udstedelse af våbentilladelser og forslaget om, at der skal ske en tidsbegrænsning, så våbentilladelser maksimalt kan udstedes med en gyldighed på op til fem år.

Der er dog fortsat en række usikkerheder forbundet med vurderingen af de økonomiske konsekvenser ved en gennemførelse af det reviderede våben-direktiv i Danmark. Denne usikkerhed beror bl.a. på, at man fortsat ikke kender den endelige udformning af direktivet.

Justitsministeriet vil foretage en nærmere vurdering af de økonomiske konsekvenser, når der foreligger en mere konsolideret version af forslaget.

Andre konsekvenser

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 23. februar 2016 – endnu ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke generelt at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til det foreliggende forslag til revision af våben-direktivet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter en effektiv kontrol med skydevåben, og fra dansk side er man overordnet positiv over for EU's indsats for at nedbringe den ulovlige handel med skydevåben i Europa.

Det er regeringens opfattelse, at det er væsentligt for indsatsen mod terror og organiseret kriminalitet, at der på EU-niveau gennemføres effektive og gennemtænkte tiltag for at bekæmpe bl.a. ulovlige skydevåben. Samtidig er det vigtigt, at reglerne om skydevåben er indrettet på en sådan måde, at de ikke unødigt griber ind i jægeres og sportsskytters mulighed for at udøve deres fritidsaktiviteter.

Det forventes, at man fra dansk side vil kunne tage drøftelserne om revision af våbendirektivet til efterretning.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Rådsmødedrøftelserne omkring EU's terrorbekæmpelsesindsats er løbende blevet forelagt for Folketingets Europaudvalg. Det konkrete forslag har imidlertid ikke tidligere været forelagt for udvalget.

Dagsordenspunkt 2: Terrorbekæmpelse

a) Opfølgning på gennemførelsen af rådskonklusionerne af 20. november 2015

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

1. Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 10.-11. marts 2016 forventes det, at der vil være en drøftelse af EU's terrorbekæmpelsesindsats. Drøftelserne forventes at tage udgangspunkt i en opfølgning på gennemførelsen af rådskonklusionerne af 20. november 2015, der blev vedtaget på det ekstraordinære rådsmøde afholdt i forlængelse af terrorangrebene i Paris i november 2015. Der er på nuværende tidspunkt ikke kendskab til, hvad drøftelserne nærmere kommer til at dreje sig om. Fra dansk side er man overordnet positiv over for de eksisterende tiltag i EU's indsats mod terrorisme. Det forventes, at man fra dansk side vil kunne tage drøftelserne om opfølgningen på rådskonklusionerne til efterretning.

2. Baggrund

EU's terrorbekæmpelsesindsats, herunder bl.a. indsatsen mod fremmedkrigere, har gennem en længere periode været et højtprioriteret emne på EU's dagsorden.

På mødet i DER den 12. februar 2015 drøftede EU's stats- og regeringsledere EU's indsats mod terrorisme. Som opfølgning på drøftelserne vedtog stats- og regeringscheferne en erklæring, som lægger op til en styrkelse af EU's indsats på tre hovedområder: 1) borgernes sikkerhed, 2) forebyggelse af radikaliserings og 3) samarbejde med internationale partnere.

For så vidt angår 1) borgernes sikkerhed, har DER tilkendegivet, at rådet bl.a. ønsker, at EU-lovgiverne hurtigst muligt vedtager et stærkt og effektivt direktiv om europæiske passagerlister med solide databeskyttelsesgarantier, at de eksisterende Schengenregler anvendes fuldt ud med henblik på at styrke og modernisere kontrollen ved EU's ydre grænser, at de rets-

håndhævende og retlige myndigheder øger informationsudvekslingen og det operative samarbejde, herunder gennem Europol og Eurojust, at alle relevante myndigheder øger samarbejdet om bekæmpelse af ulovlige skydevåben, og at medlemsstaternes sikkerhedstjenester uddyber deres samarbejde.

I forhold til 2) forebyggelse af radikaliserings har DER opfordret til, at der i overensstemmelse med de nationale forfatninger træffes passende foranstaltninger til at spore og fjerne internetindhold, der fremmer terrorisme eller ekstremisme, at der indføres kommunikationsstrategier for at fremme tolerance, ikke-diskrimination, de grundlæggende frihedsrettigheder og solidaritet i hele EU, og at der tages initiativer vedrørende uddannelse, jobmuligheder, social integration og rehabilitering i retslig sammenhæng for at imødegå de faktorer, der bidrager til radikaliserings, herunder i fængsler.

For så vidt angår 3) samarbejde med internationale partnere har DER tilkendegivet, at der bl.a. er brug for at imødegå kriser og konflikter, navnlig i EU's sydlige nabolande, gennem en strategisk nytænkning af EU's tilgang hertil. DER har endvidere tilkendegivet, at der bl.a. er brug for at forstærke kontakten til tredjelande vedrørende sikkerhedsspørgsmål og terrorbekæmpelse.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. marts 2015 drøftedes bl.a. implementeringen af de tiltag, der er omtalt i fælleserklæringen fra det uformelle rådsmøde (retlige og indre anliggender) i Riga den 29.-30. januar 2015 og DER's erklæring af 12. februar 2015. Dette skete bl.a. på baggrund af en præsentation herom af EU's antiterrorkoordinatør. Der var enighed om vigtigheden af at sikre fremgang på området og om at følge op på implementeringen af tiltagene på det kommende rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 15.-16. juni 2015. Det blev desuden bl.a. besluttet, at Europol skal etablere en såkaldt europæisk Internet Referral Unit (EU IRU), der senest i juli 2015 skulle være funktionsdygtig.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 15.-16. juni 2015 blev implementeringen af tiltagene nævnt i DER's erklæring af 12. februar 2015 drøftet på baggrund af to rapporter fra henholdsvis formandskabet og EU's antiterrorkoordinatør.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. oktober 2015 blev det videre arbejde med implementering af tiltagene nævnt i DER's erklæring af 12. februar 2015 drøftet på baggrund af to rapporter udarbejdet af

henholdsvis formandskabet og antiterrorkoordinatoren. På baggrund heraf vedtog Rådet at prioritere en række konkrete tiltag i det videre arbejde med at implementere tiltagene nævnt i DER's erklæring frem mod det kommende rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 3.-4. december 2015. Det drejer sig om tiltag vedrørende grænsekontrol ved EU's ydre grænser, informationsudveksling, forebyggelse af radikaliserings på internettet og terrorbekæmpelse uden for EU. Rådet opfordrede i forlængelse heraf antiterrorkoordinatoren til – i fællesskab med Kommissionen og EU's Udenrigstjeneste – at udarbejde en rapport om status for arbejdet med de fem vedtagne prioriteter. Derudover vedtog Rådet rådskonklusioner om en styrkelse af foranstaltningerne vedrørende bekæmpelse af ulovlig handel med skydevåben.

Efter terrorangrebene i Paris den 13. november 2015 blev der afholdt et ekstraordinært rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 20. november 2015. På det ekstraordinære rådsmøde vedtog Rådet bl.a. en række rådskonklusioner om terrorbekæmpelse, herunder bl.a. bekæmpelse af ulovlig handel med skydevåben, grænsekontrol ved EU's ydre grænser, øget informationsudveksling og terrorfinansiering.

På mødet i DER den 17.-18. december 2015 blev EU's terrorbekæmpelsesindsats ligeledes drøftet. På mødet vedtog stats- og regeringslederne rådskonklusioner om terrorbekæmpelse, der bl.a. drejer sig om øget informationsudveksling, øget grænsekontrol og terrorfinansiering. Det fremgår bl.a. heraf, at det haster med at forbedre relevant informationsudveksling, navnlig med hensyn til at sikre systematisk registrering af oplysninger om fremmedkrigere i SIS II, at forbedre informationsudvekslingen mellem medlemsstaternes terrorbekæmpelsesmyndigheder og støtte det arbejde, der bliver udført af Europols nye center for terrorbekæmpelse, og at øge medlemsstaternes bidrag til Europoldatabaser og sikre Europols adgang til relevante databaser.

På det uformelle rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 25.-26. januar 2016 var EU's terrorbekæmpelsesindsats ligeledes på dagsordenen, hvor der bl.a. var fokus på behovet for at øge informationsudvekslingen bl.a. ved brug af relevante databaser under Europol.

3. Formål og indhold

Det forventes, at der på det kommende rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 10.-11. marts 2016 vil være politiske drøftelser af status for opfølgningen på rådskonklusionerne af 20. november 2015.

De nærmere rammer for de politiske drøftelser om opfølgningen på rådskonklusionerne af 20. november 2015 kendes ikke på nuværende tidspunkt.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv økonomiske konsekvenser. Eventuelle tiltag som opfølgning på drøftelserne kan medføre økonomiske konsekvenser. Regeringen vil tage stilling hertil, såfremt det måtte blive aktuelt.

Andre konsekvenser

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 23. februar 2016 – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaternes holdninger til den forventede opfølgning på rådskonklusionerne af 20. november 2015.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man overordnet positiv over for de eksisterende tiltag i EU's indsats på terrorbekæmpelsesområdet. Det forventes, at man fra dansk side vil kunne tage drøftelserne om opfølgningen på rådskonklusionerne til efterretning.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Rådsmødedrøftelserne omkring EU's terrorbekæmpelsesindsats er løbende blevet forelagt for Folketingets Europaudvalg. Den forventede opfølgning på rådskonklusionerne af 20. november 2015 har dog ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

b) Konferencen "Countering Terrorism Travel" (CTT)

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

1. Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 10.-11. marts 2016 forventes formandskabet at orientere om drøftelserne på konferencen "Countering Terrorism Travel", der afholdes den 1. marts 2016 i Amsterdam. Det nærmere indhold af og program for konferencen kendes ikke på nuværende tidspunkt. Konferencen forventes dog at dreje sig om mulighederne for at sætte ind mod personer, der rejser eller forsøger at rejse til f.eks. Syrien eller Irak for at deltage i kamphandlingerne. Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske spørgsmål og rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet. Det forventes, at man fra dansk side vil kunne tage orienteringen om drøftelserne på konferencen til efterretning.

2. Baggrund

Formandskabet har taget initiativ til at arrangere konferencen "Countering Terrorism Travel", der afholdes i Amsterdam den 1. marts 2016. Det nærmere indhold af og program for konferencen kendes ikke på nuværende tidspunkt. Det forventes dog, at konferencen vil dreje sig om mulighederne for at sætte ind mod personer, der rejser eller forsøger at rejse til f.eks. Syrien eller Irak for at deltage i kamphandlingerne.

Fra dansk side deltager en kontorchef fra Justitsministeriet og en centerchef fra Politiets Efterretningstjeneste (PET).

3. Formål og indhold

Det nærmere indhold af eller program for konferencen kendes ikke på nuværende tidspunkt.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen har ikke økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 23. februar 2016 – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters forventninger til drøftelserne på konferencen.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side ser man overordnet positivt på at drøfte mulighederne for at sætte ind over for personer, der rejser eller forsøger at rejse til f.eks. Syrien eller Irak for at deltage i kamphandlingerne. Fra dansk side forventer man at kunne tage orienteringen om drøftelserne på konferencen til efterretning.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

c) Konferenzen “Countering Violent Extremism” (CVE)

[Eftersendes]

Dagsordenspunkt 3: Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse aspekter af aftaler om levering af digitalt indhold

Nyt notat

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2015) 634 endelig

1. Resumé

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 10.-11. marts 2016 forventes formandskabet at orientere om status for forhandlingerne om Kommissionens forslag til direktiv om visse aspekter af aftaler om levering af digitalt indhold. Forslaget, som blev fremsat den 9. december 2015, er en del af Kommissionens samlede strategi for det digitale indre marked og er fremsat samtidig med Kommissionens forslag til direktiv om visse aspekter af aftaler om onlinesalg og andre former for fjernsalg af varer. Forslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet. Direktivet har til formål at harmonisere medlemsstaternes regler om forbrugerftaler om levering af digitalt indhold, navnlig i forhold til det digitale indholds overensstemmelse med aftalen og forbrugerens misligholdelsesbeføjelser. Det er regeringens foreløbige vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Det foreliggende direktivforslag må forventes at nødvendiggøre visse ændringer i dansk lovgivning. Forslaget skønnes som udgangspunkt ikke at have statsfinansielle konsekvenser. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. For Danmark er det helt centralt, at de tvivlsspørgsmål, der er vedrørende direktivforslaget i den foreliggende form, bliver afklaret, idet en nærmere stillingtagen til forslaget må afvente denne afklaring.

2. Baggrund

Kommissionens strategi for det digitale indre marked blev den 6. maj 2015 lanceret i form af meddelelsen ”Strategi for et digitalt indre marked for Europa” (KOM (2015) 192). Strategien indebærer bl.a. fastsættelse af harmoniserede regler for visse aftale- og køberetlige aspekter af forbrugerftaler om levering af digitalt indhold, eksempelvis om afhjælpende foranstaltninger, idet der på nuværende tidspunkt ikke findes specifikke EU-regler herom. Endvidere har kun få medlemsstater fastsat nationale regler herom.

Kommissionen har ved KOM(2015) 634 af 9. december 2015 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse aspekter af aftaler om levering af digitalt indhold. Forslaget er oversendt til Rådet den 11. januar 2016 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 om det indre markeds oprettelse og funktion og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Det bemærkes, at Kommissionen som led i strategien for det digitale indre marked samtidigt har fremsat et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse aspekter af aftaler om onlinesalg og andre former for fjernsalg af varer (KOM (2015) 635 endelig) (herefter ”direktivforslaget om onlinesalg”).

3. Formål og indhold

3.1. Indledning

Kommissionens forslag tager sigte på at totalharmonisere medlemsstaternes regler vedrørende forbrugerftaler om levering af digitalt indhold og indeholder navnlig regler om det digitale indholds overensstemmelse med aftalen (aftalemæssighed) og om forbrugerens misligholdelsesbeføjelser i tilfælde af mangler ved det digitale indhold.

Om baggrunden for valg af harmoniseringsgrad har Kommissionen anført, at totalharmonisering af reglerne vil føre til enkle og moderne regler, der fjerner aftaleretlige hindringer, skaber gunstige rammer for virksomhederne og samtidig sikrer, at forbrugerne drager fordel af den samme høje forbrugerbeskyttelse i hele EU.

3.2. Genstand, anvendelsesområde og definitioner

Direktivet foreslås at finde anvendelse på aftaler, hvor en leverandør leverer eller påtager sig at levere digitalt indhold til en forbruger, og hvor forbrugeren til gengæld betaler en pris eller aktivt leverer en anden modydelse end penge i form af personlige oplysninger eller andre data. Direktivet foreslås også at finde anvendelse på varer, der fungerer som et varigt medium for digitalt indhold, og hvor varen udelukkende bruges som medium for det digitale indhold, f.eks. cd'er og dvd'er.

Digitalt indhold, der indgår som en integreret del af en vare, og hvor det digitale indholds funktion er underordnet i forhold til varens primære funktion, foreslås ikke omfattet af direktivet.

Digitalt indhold defineres i forslaget som data, som fremstilles og leveres i digital form, f.eks. video, lyd, applikationer, digitale spil og øvrig software. Dette svarer til definitionen af digitalt indhold i forbrugerrettighedsdirektivet (direktiv 2011/83/EU). Herudover omfatter den foreslåede definition af digitalt indhold tjenester, der muliggør fremstilling, behandling eller opbevaring af data i digital form, såfremt det pågældende data er leveret af forbrugeren, og tjenester, der muliggør deling af og interaktion med data i digital form, som leveres af andre brugere af tjenesten. Det fremgår af direktivforslagets præambelbetragtning nr. 11, at denne brede definition af digitalt indhold skal tilgodese fremtidssikringen af begrebet ”digitalt indhold” og sikre, at leverandører af forskellige kategorier af digitalt indhold har lige vilkår.

Forslaget finder anvendelse for både fjernsalgsaftaler og aftaler indgået med begge parter samtidig fysiske tilstedeværelse.

For så vidt angår den foreslåede regel om betaling med personlige oplysninger og data fremgår det af forslaget, at direktivet alene finder anvendelse på sådanne aftaler i det omfang, forbrugeren skal levere personoplysninger, som ligger ud over, hvad der er strengt nødvendige at behandle for at kunne opfylde aftalen eller juridiske krav. Anvendelsen af direktivet skal efter forslaget ske i overensstemmelse med de gældende regler om beskyttelse af personoplysninger.

En række nærmere angivne områder er undtaget fra direktivforslagets anvendelsesområde, bl.a. elektroniske kommunikationstjenester, sundhedsydelser, spiltjenester og finansielle tjenesteydelser.

3.3. Aftalemæssighed (mangler ved det digitale indhold)

Kommissionens forslag indeholder bestemmelser om, hvad der skal til, for at det digitale indhold er i overensstemmelse med aftalen, dvs. hvilke krav det digitale indhold skal leve op til for at være mangelfrit. De pågældende bestemmelser er i forslaget tilpasset digitalt indholds særlige karakter.

Kommissionens forslag indeholder dels en række subjektive kriterier for mangelsbedømmelsen, der bygger på parternes aftale og andre tilkendegivelser i forbindelse med aftaleindgåelsen. Det digitale indhold foreslås således at skulle have samme mængde, kvalitet, varighed og version, samt besidde den funktionalitet og interoperabilitet mv., som er beskrevet i aftalen, herunder i information fra sælger før aftaleindgåelsen, som udgør en

integreret del af aftalen. Herudover skal det digitale indhold være egnet til forbrugerens specifikke formål, såfremt forbrugeren har gjort sælger bekendt med dette på tidspunktet for aftalens indgåelse, og som sælger har accepteret. Endelig skal det digitale indhold leveres sammen med eventuel vejledning og kundeservice som beskrevet i aftalen, og det digitale indhold skal opdateres i overensstemmelse med aftalen.

Såfremt parternes aftale ikke på en klar måde indeholder krav til det digitale indhold som nævnt ovenfor, foreslås det, at der bruges et objektivi kriterium, hvorefter det digitale indhold skal være egnet til de formål, som lignende digitalt indhold normalt bruges til. I vurderingen skal det bl.a. tages i betragtning, om det er penge eller personoplysninger, der er modydelsen til det digitale indhold, og om der findes relevante internationale tekniske standarder.

Det foreslås endvidere, at det digitale indhold skal leveres straks efter aftaleindgåelsen, medmindre parterne har aftalt andet.

Hvis det digitale indhold skal leveres over en vis periode, skal det være i overensstemmelse med aftalen i hele denne periode.

Direktivforslaget indeholder endvidere en regel om, at leverandøren i visse situationer er ansvarlig for mangler, der skyldes, at det digitale indhold er forkert installeret i forbrugerens digitale miljø, dvs. hardware og netværksforbindelser, der er under forbrugerens kontrol.

Det foreslås endvidere, at det digitale indhold skal leveres frit for tredjemand s rettigheder, herunder på grundlag af intellektuelle ejendomsrettigheder, således at indholdet kan bruges i overensstemmelse med aftalen.

Leverandøren har efter forslaget bevisbyrden for, at det digitale indhold er i overensstemmelse med aftalen, medmindre leverandøren kan påvise, at forbrugerens digitale miljø ikke er kompatibelt med interoperabilitetskrevet og øvrige tekniske krav vedrørende det digitale indhold, og leverandøren har oplyst forbrugeren om disse tekniske krav inden aftaleindgåelsen.

3.4. Forbrugerens misligholdelsesbeføjelser

3.4.1. Det foreslås, at leverandøren er ansvarlig for fejl i leveringen af det digitale indhold, manglende overensstemmelse på leveringstidspunktet og, hvis det digitale indhold ifølge aftalen skal leveres over en vis periode, manglende overensstemmelse i hele den pågældende periode.

Kommissionens forslag indeholder endvidere nærmere regler om forbrugers beføjelser, hvis det digitale indhold lider af en mangel. Beføjelserne består af afhjælpning, forholdsmæssigt afslag og ophævelse af aftalen.

3.4.2. Såfremt leverandøren ikke leverer det digitale indhold til forbrugeren eller en af forbrugeren udpeget tredjepart i overensstemmelse med aftalen, foreslås det, at forbrugeren er berettiget til at hæve aftalen.

3.4.3. Hvis det digitale indhold er mangelfuldt, foreslås det, at forbrugeren har ret til uden omkostninger at få indholdet bragt i overensstemmelse med aftalen, medmindre dette er umuligt, uforholdsmæssigt eller ulovligt. I vurderingen heraf skal der lægges vægt på, om leverandørens omkostninger hertil vil være urimelige set i forhold til værdien af det digitale indhold og manglens betydning for indholdets formål.

Det foreslås, at leverandøren skal bringe det digitale indhold i overensstemmelse med aftalen inden for en rimelig frist fra det tidspunkt, hvor forbrugeren orienterede leverandøren om manglen, og uden væsentlig ulempe for forbrugeren.

3.4.4. Forbrugeren foreslås endvidere berettiget til enten et forholdsmæssigt afslag i prisen (såfremt det digitale indhold leveres mod betaling af en pris) eller til at ophæve aftalen, 1) hvis det er umuligt, uforholdsmæssigt eller ulovligt at afhjælpe manglen, 2) hvis leverandøren ikke foretager afhjælpningen inden for en rimelig frist, 3) hvis afhjælpning af manglen medfører væsentlig ulempe for forbrugeren, eller 4) hvis leverandøren har tilkendegivet, eller det tydeligt fremgår af omstændighederne, at leverandøren ikke vil bringe det digitale indhold i overensstemmelse med aftalen.

Det foreslås dog, at forbrugeren kun kan ophæve aftalen, hvis manglen hæmmer det digitale indholds funktionalitet, interoperabilitet og øvrige hovedfunktioner, herunder tilgængelighed, kontinuitet og sikkerhed.

Ved ophævelse af aftalen skal parternes ydelser gå tilbage senest 14 dage efter, at leverandøren har modtaget meddelelse om, at forbrugeren vil ophæve aftalen. Såfremt forbrugeren har betalt med en modydelse, der ikke er penge, f.eks. data, skal leverandøren træffe alle de nødvendige forholdsregler for at afholde sig fra at bruge modydelsen. Endvidere skal leverandøren forsyne forbrugeren med de tekniske midler til at downloade alt det indhold, som forbrugeren har leveret, og øvrige data, som er skabt eller

genereret gennem forbrugerens brug af det digitale indhold, i det omfang disse data er blevet lagret af leverandøren.

Hvis det digitale indhold ikke er leveret på et varigt medium, må forbrugeren ikke bruge det digitale indhold eller gøre det digitale indhold tilgængeligt for tredjeparter. Hvis det digitale indhold er leveret på et varigt medium, skal forbrugeren på leverandørens anmodning tilbagelevere dette og slette brugbare kopier af det digitale indhold og på anden vis afholde sig fra at bruge det og fra at stille det til rådighed for tredjeparter.

Endelig foreslås der fastsat særlige regler om ophævelse i den situation, hvor det digitale indhold er leveret over en vis periode.

3.4.5. Forslaget indeholder en regel om forbrugerens ret til erstatning for økonomisk skade på forbrugerens digitale miljø, som skyldes mangler ved det digitale indhold. Erstatningen skal så vidt muligt stille forbrugeren, som hvis det digitale indhold havde været i overensstemmelse med aftalen, dvs. såkaldt positiv opfyldelsesinteresse. Der foreslås ikke fastsat en bestemt periode, i løbet af hvilken leverandøren kan holdes erstatningsansvarlig. De nærmere betingelser for udøvelse af retten til erstatning herunder om forældelse i forhold til krav baseret på mangler ved det digitale indhold foreslås overladt til medlemsstaterne.

Kommissionens forslag indeholder endvidere regler om, hvornår den erhvervsdrivende ved aftaler om levering af digitalt indhold over en vis periode må ændre det digitale indholds funktionalitet, interoperabilitet og øvrige hovedfunktioner.

Ved aftaler om levering af digitalt indhold på ubestemt tid, eller hvis aftalens varighed overstiger 12 måneder, foreslås det, at forbrugeren kan opsigte aftalen på ethvert tidspunkt efter de 12 måneder med et varsel på 14 dage. I tilfælde af opsigelse, foreslås der – ligesom for ophævelsessituationen – fastsat nærmere regler for, i hvilket omfang parterne skal afstå fra at benytte modpartens ydelse efter opsigelsen.

3.5. Afsluttende bestemmelser

Kommissionens forslag indeholder regler om, at en leverandør, der bliver ansvarlig over for forbrugeren, kan gøre et krav gældende over for tidligere led i transaktionskæden (såkaldt regres). Det foreslås, at de nærmere betingelser herfor skal afgøres efter national lovgivning.

Det fremgår af Kommissionens forslag, at aftaler, der afviger fra direktivets bestemmelser til skade for forbrugeren, ikke er bindende for denne.

Endelig indeholder direktivforslaget regler om, at medlemsstaterne skal sikre en effektiv håndhævelse af direktivet, samt en række konsekvensændringer af gældende EU-lovgivning, bl.a. af forbrugerkøbsdirektivet (direktiv 1999/44 EF).

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke udtalelser eller andre tilkendegivelser fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at det overordnede formål med direktivforslaget er at fjerne forbrugerretlige hindringer i onlineverdenen, der skyldes medlemsstaternes forskellige regler på området, og at medlemsstaterne ikke selv i tilstrækkelig grad kan fjerne sådanne barrierer mellem de nationale lovgivninger. Forslagets formål kan derfor ifølge Kommissionen bedre gennemføres på EU-niveau.

Det er regeringens foreløbige vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

6.1. Købeloven

Købeloven indeholder regler om sælgerens og køberens forpligtelser ved køb af formuegoder og om retsvirkningerne ved misligholdelse af disse forpligtelser. Købeloven finder således anvendelse på den del af direktivforslagets anvendelsesområde, der vedrører varer, der fungerer som et varigt medium for digitalt indhold.

Købeloven indeholder særlige regler om forbrugerkøb. Hvis en mangel ved salgsgenstanden viser sig, inden der er gået seks måneder fra leveringstidspunktet, formodes manglen som udgangspunktet at have været til stede på leveringstidspunktet.

Købeloven indeholder endvidere regler om den kvalitet, varen skal have for at stemme overens med aftalen, samt om hvornår varen i øvrigt anses for mangelfuld.

Reglerne om varens overensstemmelse med aftalen, jf. købelovens § 75 a, gennemfører visse regler i forbrugerkøbsdirektivet. Det følger navnlig heraf, at varen skal stemme overens med aftalen og de forventninger, som forbrugeren med rimelighed kan have til varens holdbarhed og øvrige egenskaber, samt være egnet til køberens særlige formål, hvis sælgeren har bestyrket køberens forventning herom.

Herudover anses varen bl.a. for mangelfuld, 1) hvis den ikke svarer til den betegnelse, hvorunder den er solgt, 2) hvis sælgeren eller et tidligere salgssled har givet urigtige eller vildledende oplysninger på varens indpakning mv., der er beregnet til at komme til almenhedens eller køberens kundskab, 3) hvis sælgeren har forsømt at give køberen oplysning om forhold, der har haft betydning for køberens bedømmelse af genstanden, og som sælgeren kendte eller burde kende, eller 4) hvis varen i øvrigt er af anden eller ringere beskaffenhed eller brugbarhed, end den ifølge aftalen og de foreliggende omstændigheder skulle være, jf. købelovens § 76.

Såfremt der er en mangel ved varen, giver købeloven forbrugeren valget mellem afhjælpning, omlevering, passende afslag i købesummen, eller – hvis manglen ikke er uvæsentlig – ophævelse af købet. Afhjælpning eller omlevering kan dog ikke kræves, hvis gennemførelse af den valgte beføjelse er umulig eller vil påføre sælgeren uforholdsmæssige omkostninger.

Købeloven indeholder ikke særlige regler om køb af varer, der fungerer som varigt medium for digitalt indhold.

6.2. Aftaleloven

Aftaleloven indeholder regler om aftaleindgåelse på formuerettens område. Endvidere indeholder loven regler om hel eller delvis tilsidesættelse af en aftale, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende (den såkaldte generalklausul).

Herudover indeholder loven en særlig regel om tilsidesættelse af vilkår i forbruger aftaler, hvor det ville være stridende mod hæderlig forretningsskik og bevirke en betydelig skævhed imellem parterne til skade for forbrugeren at gøre vilkåret gældende. Der skal ved bedømmelsen af, om det vil være urimeligt at gøre en aftale gældende, foretages en helhedsvurde-

ring, hvor der kan lægges vægt på enhver omstændighed, der har relation til aftalen og forholdet mellem aftalens parter. Der kan i den forbindelse bl.a. tages hensyn til forholdene ved aftalens indgåelse, aftalens indhold og senere indtrufne omstændigheder. I forbrugerforhold vil der dog ikke kunne tages hensyn til senere indtrufne omstændigheder til skade for forbrugeren.

Aftaleloven indeholder ikke særlige regler om levering af digitalt indhold.

6.3. Forbrugerftaleloven

Forbrugerftaleloven, der gennemfører forbrugerrettighedsdirektivet i dansk ret, indeholder bl.a. regler, der pålægger den erhvervsdrivende at give forbrugeren en række oplysninger inden aftaleindgåelsen, herunder ved indgåelse af aftaler om levering af digitalt indhold. I forhold til fjernsalgsaftaler drejer det sig bl.a. om oplysninger om varens vigtigste egenskaber, varens eller tjenesteydelsens samlede pris, og betalings- og leveringsvilkår.

Loven indeholder endvidere regler om forbrugerens fortrydelsesret ved fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for den erhvervsdrivendes forretningssted. Ved digitalt indhold leveret på et fysisk medium, finder reglerne om levering af varer anvendelse. Hovedreglen er således en fortrydelsesfrist på 14 dage, der løber fra det tidspunkt, hvor forbrugeren eller den af forbrugeren angivne tredjemand får varen i fysisk besiddelse, jf. lovens § 19, stk. 2, nr. 2. Ved køb af digitalt indhold, der ikke leveres på et fysisk medium, løber fristen på 14 dage fra den dag, hvor aftalen indgås, jf. § 19, stk. 2, nr. 3.

Det følger endvidere af forbrugerftalelovens § 28, stk. 1, at forbrugeren kan opsige en aftale om løbende levering af varer eller tjenesteydelser med en måneds varsel til udgangen af en måned, når der er gået fem måneder efter aftalens indgåelse.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det foreliggende direktivforslag må, såfremt det vedtages i sin foreliggende form, forventes at medføre behov for visse ændringer i købeloven, navnlig i relation til købelovens regler om mangelsbedømmelsen og misligholdelsesbeføjelser ved købsaftaler om levering af digitalt indhold på varer, der fungerer som varigt medium. Det bemærkes, at købeloven ikke i

dag indeholder særlige regler om købsaftaler om levering af digitalt indhold på varer, der fungerer som varigt medium.

Endvidere må den foreslåede regel om opsigelse af aftaler om løbende levering af digitalt indhold forventes at medføre behov for ændring af forbrugeraftalelovens § 28, stk. 1.

Direktivforslaget forventes ikke umiddelbart at nødvendiggøre ændringer i aftaleloven.

Økonomiske konsekvenser

Direktivforslaget vurderes som udgangspunkt ikke at have statsfinansielle konsekvenser. For så vidt angår de samfundsøkonomiske konsekvenser bemærkes det, at Kommissionen i de ledsagende bemærkninger til forslaget har anført, at reglerne vil medføre økonomiske omkostninger for virksomhederne, men at dette vil udligne sig, når reglerne er fuldt harmoniserede. De nærmere samfundsøkonomiske konsekvenser vil blive vurderet, når forslagets endelige udformning og anvendelsesområde kendes.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af forslaget vurderes umiddelbart at kunne få betydning for forbrugerbeskyttelsesniveauet i Danmark på området for levering af digitalt indhold.

8. Høring

Sagen er sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Antenne-, satellit- og kabel-tv-branchens fællesorganisation, Autobranchens Handels- og Industriforening, Brancheforum Digitale Medier, Branchen ForbrugerElektronik, Boxer TV ApS, Canal Digital Danmark A/S, Coop amba, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Dagligvareleverandørerne, Danmarks Automobilforhandler Forening, Danmarks Optikerforening, Dansk Aktionærforening, Dansk Byggeri, Dansk Detail, Dansk Erhverv, Dansk Energi, Dansk Eksportforening, Dansk Fjernvarme, Dansk Industri, Dansk IT, Dansk Organisation af Detailhandelskæder, Dansk Rejsebureau Forening, Dansk Varefakta Nævn, Danske Advokater, Danske Mediers Forum, Danske Medier, Danske Reklamebureauers brancheforening, Datatilsynet, De

Danske Bilimportører, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Boghandlerforening, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Dong Energy, Energitilsynet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forbrugerklagenævnet, Forenede Danske Antenneanlæg, Forenede Danske Motorejere (FDM), Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA), Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH), Forlæggerforeningen, Helsebranchens Leverandørforening, HMN Naturgas, Håndværksrådet, IT-branchen, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Landbrug & Fødevarer, Magasinpressens udgiverforening, Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden i Grønland, Sikkerhedsbranchen, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), TDC A/S, Telia Stofa A/S, Telekommunikationsindustrien, Telenor A/S, TV2/Danmark A/S, TV3 A/S, og 3 (Hi3G Denmark ApS).

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra følgende:

Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Advokatrådet, Branchen Forbrugerelektronik (BFE), Domstolsstyrelsen, Dansk Aktionærforening, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Datatilsynet, Dommerfuldmægtigforeningen, Energitilsynet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH), Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden i Grønland og Telekommunikationsindustrien i Danmark (TI).

Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Advokatrådet, Domstolsstyrelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Energitilsynet, Forbrugerombudsmanden, Rigsadvokaten og Rigsombudsmanden i Grønland har ikke bemærkninger til direktivforslaget.

8.1. Generelle bemærkninger

Dansk Energi udtrykker bekymring for, at direktivforslaget vil indebære omfattende ændringer af de danske aftaleretlige regler og få indvirkning på aftaler, som ikke har grænseoverskridende karakter.

Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) støtter overordnet fælles regler for salg af varer og digitale tjenesteydelser i Europa. De foreslåede regler er dog på mange punkter i strid med grundlæggende obligationsretlige principper og er meget byrdefulde for de erhvervsdrivende.

Dansk Erhverv støtter som udgangspunkt Kommissionens ønske om at gøre det lettere for både erhvervsdrivende og forbrugere at handle på tværs af grænserne, herunder gennem en totalharmonisering af dele af de aftale- og køberetlige regler. Det er imidlertid nødvendigt, at lovgivningen er balanceret i forhold til rettigheder og forpligtelser for såvel forbrugere som erhvervsdrivende, hvilket ikke er tilfældet med Kommissionens direktivforslag, som Dansk Erhverv derfor ikke kan støtte.

Dansk Industri anfører, at direktivforslaget er mere velovervejet end det samtidigt fremsatte direktivforslag om onlinesalg, men at forslaget indeholder en række urimelige bestemmelser, som skal afbalanceres.

Forbrugerrådet Tænk udtrykker bekymring for rækkevidden af direktivforslaget, herunder at der foreslås totalharmonisering. Forbrugerrådet Tænk anfører herudover, at ambitionsniveauet og den manglende fremtidssikring af reglerne er skuffende.

Telekommunikationsindustrien i Danmark (TI) og Branchen Forbrugerelektronik (BFE) anfører, at det er vigtigt for både udbydere og forbrugere, at reglerne om varslings af ændringer i løbende aftaler og reglerne om opsigelse er enkle, klare og overensstemmende.

8.2. Direktivets anvendelsesområde i forhold til betaling med personoplysninger

Dansk Erhverv og Dansk Industri anfører, at køb hvor betalingen udgøres af personoplysninger, bør håndteres gennem persondataretlige snarere end aftaleretlige regler.

Datatilsynet anfører, at direktivforslaget efter tilsynets opfattelse på enkelte punkter fraviger persondataloven. Tilsynet lægger til grund, at direktivforslagets bestemmelser om betaling med data, f.eks. personoplysninger, omhandler behandling af personoplysninger på baggrund af forbrugerens samtykke og henviser til persondatalovens § 3, nr. 8, om kravene til et gyldigt samtykke.

8.3. Bevisbyrde-regel

Dansk Erhverv, Dansk Industri og Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) bemærker, at direktivforslagets bestemmelse om, at den erhvervsdrivende som udgangspunkt har bevisbyrden for, at det digitale indhold er i overensstemmelse med aftalen, er byrdefuld for de erhvervsdrivende. Effekten af den foreslåede bevisbyrde-regel er, at der ikke gælder nogen tids-

begrænsninger i forbrugerens reklamationsret, og at sælgerens bevisbyrde for, at en eventuel senere konstateret mangel ikke bestod på leveringstidspunktet, vil gælde for evigt. Reglen må ses i sammenhæng med, at der hverken må indføres en relativ eller absolut reklamationsfrist for forbrugeren. Det foreslås, at forbrugerne pålægges en pligt til at reklamere inden for rimelig tid efter, at en mangel er konstateret.

8.4. Ophævelse

Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) anfører, at de foreslåede regler om, at forbrugeren kan hæve købet og få hele købesummen tilbagebetalt, hvis manglen ikke afhjælpes inden for rimelig tid og hæmmer det digitale indholds funktionalitet mv., åbner for misbrug og er urimelige. Der bør gives et afslag i det beløb, der skal tilbagebetales, hvis forbrugeren har haft rimelig nytte af det digitale indhold.

Dansk Erhverv og Dansk Industri anfører, at konsekvenserne af direktivforslagets bestemmelse om den erhvervsdrivendes tilbagelevering af data, der er modtaget fra forbrugeren, er svære at overskue, og stiller spørgsmål ved, om forslaget er praktisk og proportionalt. Organisationerne anfører endvidere, at det er urimeligt, at forbrugeren ikke skal betale for brug af det digitale indhold i perioden før ophævelse af kontrakten. Herudover anfører Dansk Industri, at det er problematisk, at den erhvervsdrivende i forbindelse med ophævelse skal tilbagebetale købesummen inden 14 dage, uden at den erhvervsdrivende har mulighed for at vurdere, om køberen har ret til at hæve kontrakten.

8.5. Erstatning

Dansk Erhverv og Dansk Industri anfører, at spørgsmål om erstatning og produktansvar ikke bør reguleres af direktivet.

8.6. Ændringer af det digitale indhold

Telekommunikationsindustrien i Danmark (TI) og Branchen Forbrugerelektronik (BFE) anfører, at der inden for tv- og teleområdet allerede eksisterer detaljerede og omfattende regler – der bl.a. bygger på EU-regulering – for, hvordan og med hvilke frister en tv- eller teleudbyder skal varsle ændringer til ugunst for forbrugeren i løbende aftaler.

8.7. Opsigelse

Datatilsynet bemærker, at direktivforslagets bestemmelser om, at leverandøren skal afholde sig fra at bruge den modydelse i form af eksempelvis data, som forbrugeren har leveret til gengæld for det digitale indhold, ikke

indebærer en pligt til at anonymisere eller slette forbrugerens oplysninger i forbindelse med ophævelse af aftalen. Det er på den baggrund Datatilsynets umiddelbare opfattelse, at de foreslåede bestemmelser kan udgøre en fravigelse af persondatalovens § 38.

Dansk Erhverv og Dansk Industri finder, at det bør afklares, om bestemmelsen om ophævelse af langsigtede aftaler, jf. direktivforslagets artikel 16, omhandler ophævelse som følge af mangler eller en almindelig opsigelsesadgang.

Telekommunikationsindustrien i Danmark (TI) og Branchen Forbruger-elektronik (BFE) anfører, at direktivforslaget indebærer, at der for løbende abonnementsaftaler om digitalt indhold kan benyttes bindingsperioder på 12 måneder samt opsigelsesvarsler på maksimalt 14 dage fra kundens side, og foreslår, at opsigelsesvarslet bør fastsættes til en måned i overensstemmelse med de gældende danske regler.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til det foreliggende forslag.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark støtter principielt initiativer med henblik på at styrke det digitale indre marked ved at fjerne de barrierer, der forhindrer forbrugerne i at anvende digitale tjenester på tværs af grænser, og virksomhederne i at udbyde disse. En højere grad af harmoniserede regler på det kontraktretslige område og generelt på området for forbrugerbeskyttelse vil kunne bidrage til et mere velfungerende digitalt indre marked.

Den foreslåede totalharmonisering af reglerne for levering af digitalt indhold vurderes på det foreliggende grundlag at rejse en række juridiske/tekniske spørgsmål. Visse af de foreslåede bestemmelser giver anledning til fortolkningstvivl, herunder afgrænsningen af forslaget's rækkevidde vedrørende varer, der indeholder digitalt indhold, samt reglerne om betaling med personoplysninger. Bl.a. bør de nærmere konsekvenser af, at sidstnævnte type aftaleforhold foreslås reguleret i en køberetlig frem for i en persondataretlig sammenhæng, overvejes nærmere.

For Danmark er det vigtigt, at en EU-retlig regulering af levering af digitalt indhold skaber den rette balance mellem hensynet til forbrugerne og hensynet til de erhvervsdrivende. Endvidere er det afgørende, at reguleringen på hensigtsmæssig måde tager højde for de særlige karakteristika, der gør sig gældende for digitalt indhold, og som adskiller det fra fysiske varer.

For Danmark er det helt centralt, at tvivlsspørgsmålene vedrørende bl.a. direktivforslagets anvendelsesområde og andre afgrænsningsspørgsmål bliver afklaret, idet en nærmere stillingtagen til forslaget må afvente denne afklaring.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat den 9. februar 2016.

Dagsordenspunkt 4: Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse aspekter af aftaler om onlinesalg og andre former for fjernsalg af varer

Nyt notat

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2015) 635 endelig

1. Resumé

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 10.-11. marts 2016 forventes formandskabet at orientere om status for forhandlingerne om Kommissionen forslag til direktiv om visse aspekter af aftaler om onlinesalg og andre former for fjernsalg af varer. Forslaget er en del af Kommissionens samlede strategi for det digitale indre marked og er fremsat samtidig med Kommissionens forslag til direktiv om visse aspekter af aftaler om levering af digitalt indhold. Forslaget, som blev fremsat den 9. december 2015, er ikke omfattet af retsforbeholdet. Direktivet har til formål at harmonisere medlemsstaternes regler om fjernsalgsaftaler i forbrugerforhold, navnlig i forhold til varers overensstemmelse med aftalen og forbrugerens misligholdelsesbeføjelser. Det er regeringens foreløbige vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Det foreliggende direktivforslag må forventes at nødvendiggøre visse ændringer i dansk lovgivning. Forslaget skønnes som udgangspunkt ikke at have statsfinansielle konsekvenser. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. For Danmark er det helt centralt, at de tvivlsspørgsmål, der er vedrørende direktivforslaget i den foreliggende form, bliver afklaret, idet en nærmere stillingtagen til forslaget må afvente denne afklaring.

2. Baggrund

Kommissionens strategi for det digitale indre marked blev den 6. maj 2015 lanceret i form af meddelelsen ”Strategi for et digitalt indre marked for Europa” (KOM (2015) 192). Strategien indebærer bl.a. fastsættelse af totalharmoniserede regler for visse aftale- og køberetlige aspekter af forbruger- aftaler, herunder om afhjælpende foranstaltninger, såfremt de leverede varer ikke er i overensstemmelse med aftalen. Der er i dag alene minimums- harmonisering på dette område.

Kommissionen har ved KOM(2015) 635 af 9. december 2015 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse aspekter af aftaler om onlinesalg og andre former for fjernsalg af varer. Forslaget er oversendt til Rådet den 11. januar 2016 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 om det indre markeds oprettelse og funktion og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Det bemærkes, at Kommissionen som led i strategien for det digitale indre marked samtidigt har fremsat et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse aspekter af aftaler om levering af digitalt indhold (KOM (2015) 634 endelig) (herefter ”direktivforslaget om levering af digitalt indhold”).

3. Formål og indhold

3.1. Indledning

Kommissionens forslag har til formål at totalharmonisere medlemsstaternes regler vedrørende fjernsalg af varer. Direktivforslaget finder alene anvendelse i forbrugerforhold og indeholder navnlig regler om varens overensstemmelse med aftalen (aftalemæssighed) samt om forbrugerens misligholdelsesbeføjelser i tilfælde af mangler.

Om baggrunden for valg af harmoniseringsgrad har Kommissionen anført, at totalharmonisering af reglerne vil føre til enkle og moderne regler, der fjerner aftaleretlige hindringer for den grænseoverskridende handel, og som giver de erhvervsdrivende mulighed for at sælge til forbrugere i samtlige medlemsstater på samme aftalevilkår samtidig med, at der sikres en stærk forbrugerbeskyttelse på tværs af medlemsstaterne.

Det bemærkes, at det fremgår af direktivets præambelbetragtning nr. 15, at en række begreber i forslaget skal anvendes og fortolkes i overensstemmelse med forbrugerkøbsdirektivet (direktiv 1999/44/EF) og EU-Domstolens praksis herom.

3.2. Genstand, anvendelsesområde og definitioner

Direktivet foreslås at finde anvendelse på fjernsalgsaftaler mellem erhvervsdrivende og forbrugere vedrørende fysiske varer. Ved fjernsalgsaftaler forstås købsaftaler, der indgås som led i en organiseret fjernsalgsordning, uden at forbrugeren samtidig er fysisk til stede, og hvor der til og med tidspunktet for aftalens indgåelse udelukkende anvendes en eller flere

former for fjernkommunikationsteknikker. Foruden aftaler indgået online omfatter fjernsalgsaftaler således bl.a. telefon- og postordresalg.

Kommissionens forslag finder ikke anvendelse på aftaler om levering af tjenesteydelser. Hvis en aftale omfatter både salg af varer og levering af tjenesteydelser, finder direktivforslaget dog anvendelse på den del af aftalen, der vedrører salg af varer.

Direktivforslaget finder heller ikke anvendelse på varer, der udelukkende fungerer som varigt medium for digitalt indhold ved levering til forbrugeren, herunder bl.a. cd'er og dvd'er. Forbrugerftaler vedrørende sådanne varige medier foreslås i stedet reguleret i direktivforslaget om levering af digitalt indhold. Direktivforslaget om visse aspekter af aftaler om online-salg og andre former for fjernsalg af varer foreslås dog at finde anvendelse på digitalt indhold, der er integreret i varer såsom husholdningsapparater eller legetøj, hvor det digitale indhold er inkorporeret således, at dets funktioner er underordnet varens primære funktioner, og det udgør en integreret del af varen.

Direktivforslaget berører ikke medlemsstaternes almindelige aftaleret, herunder reglerne om aftalers indgåelse, gyldighed og virkning, samt konsekvenserne af at bringe en aftale til ophør.

3.3. Aftalemæssighed (mangler ved varen)

Kommissionens forslag indeholder ligesom det gældende forbrugerkøbsdirektiv bestemmelser om, hvornår varen er i overensstemmelse med aftalen.

Forslaget indeholder for det første en række subjektive kriterier for mangelsbedømmelsen, der bygger på parternes aftale. Varen skal således, hvor det er relevant, svare til den mængde, kvalitet og beskrivelse, der er fastsat i aftalen, og varen skal være egnet til forbrugerens særlige formål, hvis forbrugeren har gjort sælgeren bekendt hermed på tidspunktet for aftalens indgåelse, og sælger har accepteret dette. Herudover foreslås som noget nyt i forhold til forbrugerkøbsdirektivet, at varen skal have de egenskaber og den ydeevne, der er angivet i en erklæring forud for aftalens indgåelse, og som udgør en integreret del af aftalen.

Herudover foreslås en række objektive kriterier om, hvad der almindeligvis må kunne forventes af den pågældende type vare. Varen skal således, hvor det er relevant, være egnet til alle de formål, som varer af samme beskrivelse sædvanligvis vil blive anvendt til, og skal have de egenskaber og

den ydeevne, der er sædvanlig for varer af samme type, og som forbrugeren med rimelighed kan forvente. Endelig skal varen leveres med tilbehør, installationsvejledning og andre instrukser, som køberen kan forvente at modtage.

Endvidere indeholder direktivforslaget en regel om forkert installation af varen, således at mangler, der skyldes, at varen på grund af sælgerens forhold er forkert installeret, herunder hvis den forkerte installation skyldes en mangel ved installationsvejledningen, betragtes som misligholdelse af aftalen. En tilsvarende regel findes i forbrugerkøbsdirektivet.

Det foreslås endvidere, at varen på tidspunktet for mangelsbedømmelsen skal være fri for tredjemands ret, herunder rettigheder baseret på en intellektuel ejendomsret, således at varen kan bruges i overensstemmelse med aftalen.

Det foreslås, at varen skal være i overensstemmelse med aftalen på det tidspunkt, hvor forbrugeren eller en af forbrugeren angiven tredjemand får varen i fysisk besiddelse, eller hvor varen overdrages til den af forbrugeren angivne befragter. Hvis varen er installeret af sælgeren, anses det tidspunkt, hvor installationen er færdig, som det tidspunkt, hvor forbrugeren har fået varen i sin fysiske besiddelse. Såfremt varen skal installeres af forbrugeren selv, er det relevante tidspunkt for mangelsbedømmelsen det tidspunkt, hvor forbrugeren har haft rimelig tid til at installere varen, dog senest 30 dage efter at varen kom i forbrugerens fysiske besiddelse.

Det fremgår af direktivforslagets præambelbetragtning nr. 24, at tidspunktet for risikoens overgang for at sikre sammenhæng med forbrugerrettighedsdirektivet (direktiv 2011/83/EU) foreslås fastsat som tidspunktet for vurderingen af varens overensstemmelse med aftalen, dvs. som udgangspunkt det tidspunkt, hvor forbrugeren får varen i sin fysiske besiddelse, men at det pågældende tidspunkt bør tilpasses i de tilfælde, hvor varen skal installeres.

Reklamationsfristen foreslås fastsat til to år svarende til minimumsfristen i forbrugerkøbsdirektivet. Det fremgår af direktivforslagets præambelbetragtning nr. 25, at medlemsstaterne – i modsætning til efter forbrugerkøbsdirektivet – ikke kan indføre eller bevare et krav om, at forbrugeren skal underrette sælgeren om mangler inden for en bestemt frist.

Der foreslås endvidere en formodningsregel, hvorefter en mangel, der bliver synlig inden to år efter risikoens overgang, antages at have foreligget på dette tidspunkt, medmindre dette er uforeneligt med varens eller manglens art. Det bemærkes, at formodningsreglen i forbrugerkøbsdirektivet er fastsat til seks måneder.

3.4. Forbrugerens misligholdelsesbeføjelser ved mangler ved varen

I tilfælde af mangler foreslås det, at forbrugeren har ret til at få varen bragt i overensstemmelse med aftalen af sælgeren ved afhjælpning (reparation) eller omlevering. Dette skal ske uden omkostninger for forbrugeren, inden for rimelig tid og uden væsentlig ulempe for forbrugeren. Forbrugeren foreslås som udgangspunkt at have valgfrihed mellem reparation eller omlevering, medmindre det valgte ville være ulovligt, urimeligt eller ud fra en række nærmere angivne faktorer vil påføre sælgeren udgifter, der vil være uforholdsmæssigt store under hensyn til alle omstændigheder. I tilfælde af omlevering fastsætter direktivet nærmere regler om bl.a. sælgerens forpligtelse til at tage den oprindelige vare tilbage.

Forbrugeren foreslås endvidere berettiget til et forholdsmæssigt afslag i prisen eller til at ophæve aftalen, 1) hvis reparation eller omlevering er ulovligt eller umuligt, 2) hvis reparationen eller omleveringen ikke er sket inden for rimelig tid, 3) hvis reparation eller omlevering medfører en væsentlig ulempe for forbrugeren, eller 4) hvis sælgeren har tilkendegivet – eller det tydeligt fremgår af omstændighederne – at sælgeren ikke vil bringe varen i overensstemmelse med aftalen inden for rimelig tid. I modsætning til forbrugerkøbsdirektivet indeholder Kommissionens forslag ikke en regel om, at forbrugeren ikke har ret til at hæve købet, hvis den manglende overensstemmelse er uvæsentlig.

Som noget nyt i forhold til forbrugerkøbsdirektivet indeholder Kommissionens forslag en detaljeret regulering af retsstillingen ved aftalens ophævelse. Der foreslås fastsat en frist på 14 dage for parterne til at levere deres respektive ydelser tilbage. Som undtagelse hertil foreslås det, at såfremt varerne på grund af ødelæggelse eller bortkomst ikke kan tilbageleveres, skal forbrugeren betale sælgeren den pengeværdi, som de mangelfulde varer ville have haft på tidspunktet for tilbageleveringen. Det fremgår ikke nærmere, hvordan denne værdi skal opgøres. Direktivforslaget indeholder endvidere en regel om, at forbrugeren ved ophævelse af aftalen skal betale for en eventuel forringelse af varernes værdi i det omfang, værdiforringelsen er større end afskrivningen ved normal brug.

3.5. Handelsmæssige garantier

Kommissionens forslag indeholder ligesom forbrugerkøbsdirektivet regler om handelsmæssige garantier, dvs. garantier, som tilkendegives over for forbrugeren forud for eller i forbindelse med aftaleindgåelsen. Det foreslås, at enhver handelsmæssig garanti er bindende for garantigiveren på de vilkår, der er fastsat i oplysninger afgivet af sælgeren i forbindelse med aftaleindgåelsen, herunder ved erklæringer forud for aftaleindgåelsen, reklamer, der var tilgængelige på tidspunktet eller forud for aftaleindgåelsen, samt garantierklæringen. Hvis garantierklæringen er mindre fordelagtig for forbrugeren end de vilkår, der er fastsat i de af sælgeren afgivne oplysninger forud for aftaleindgåelsen eller i reklamer, er det de mere fordelagtige vilkår, der er bindende.

Endvidere foreslås der fastsat regler om garantiens udformning, herunder om levering på varigt medium og tydelighed i udformningen. Medlemsstaterne kan efter forslaget fastsætte yderligere regler om handelsmæssige garantier, såfremt det ikke reducerer den beskyttelse, direktivforslaget lægger op til.

3.6. Afsluttende bestemmelser

Kommissionens forslag indeholder ligesom forbrugerkøbsdirektivet regler om, at en sælger, der er ansvarlig over for køberen, kan gøre et direkte krav gældende over for de ansvarlige personer i transaktionskæden (såkaldt regres). Det foreslås, at de nærmere betingelser herfor skal afgøres efter national lovgivning.

Det foreslås, at aftaler, der afviger fra direktivets bestemmelser til skade for forbrugeren, som udgangspunkt ikke er bindende for denne.

Endelig indeholder direktivforslaget regler om, at medlemsstaterne skal sikre en effektiv håndhævelse af direktivet, samt en række konsekvensændringer af gældende EU-lovgivning, bl.a. af forbrugerkøbsdirektivet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke udtalelser eller andre tilkendegivelser fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at det overordnede formål med direktivforslaget er at fjerne aftaleretlige hindringer for den grænseoverskridende handel, og at medlemsstaterne ikke selv i tilstrækkelig grad kan fjerne sådanne barrierer mellem de nationale lovgivninger. Reglerne om købsaftaler i forbrugerkøbsdirektivet er minimumsharmonisering og giver dermed mulighed for forskellig implementering i medlemsstaterne. Forslagets formål kan derfor ifølge Kommissionen bedre gennemføres på EU-niveau.

Det er regeringens foreløbige vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

6.1. Købeloven

Købeloven indeholder regler om sælgerens og køberens forpligtelser ved køb af formuegoder og om retsvirkningerne ved misligholdelse af disse forpligtelser.

Købeloven indeholder særlige regler om forbrugerkøb. Hvis en mangel ved salgsgenstanden viser sig, inden der er gået seks måneder fra leveringstidspunktet, formodes manglen som udgangspunktet at have været til stede på leveringstidspunktet. Reklamationsfristen i købeloven er to år svarende til minimumsfristen i forbrugerkøbsdirektivet.

Købeloven indeholder endvidere regler om den kvalitet, varen skal have for at stemme overens med aftalen, samt om, hvornår varen i øvrigt anses for mangelfuld.

Reglerne om varens overensstemmelse med aftalen, jf. købelovens § 75 a, gennemfører visse af bestemmelserne i forbrugerkøbsdirektivet. Det følger navnlig heraf, at varen skal stemme overens med aftalen og de forventninger, som forbrugeren med rimelighed kan have til varens holdbarhed og øvrige egenskaber, samt være egnet til køberens særlige formål, såfremt sælgeren har bestyrket køberens forventning herom.

Herudover anses varen bl.a. for mangelfuld, 1) hvis den ikke svarer til den betegnelse, hvorunder den er solgt, 2) hvis sælgeren eller et tidligere salg-

sled har givet urigtige eller vildledende oplysninger på varens indpakning mv., der er beregnet til at komme til almenhedens eller køberens kundskab, 3) hvis sælgeren har forsømt at give køberen oplysning om forhold, der har haft betydning for køberens bedømmelse af genstanden, og som sælgeren kendte eller burde kende, eller 4) hvis varen i øvrigt er af anden eller ringere beskaffenhed eller brugbarhed, end den ifølge aftalen og de foreliggende omstændigheder skulle være, jf. købelovens § 76.

Såfremt der er en mangel ved varen, giver købeloven forbrugeren valget mellem afhjælpning, omlevering, passende afslag i købesummen, eller – hvis manglen ikke er uvæsentlig – ophævelse af købet. Afhjælpning eller omlevering kan dog ikke kræves, hvis gennemførelse af den valgte beføjelse er umulig eller vil påføre sælgeren uforholdsmæssige omkostninger.

Om risikoens overgang fremgår det af købelovens § 73, stk. 1, at levering anses for sket, når salgsgenstanden er kommet i køberens besiddelse. Hvis salgsgenstanden er overdraget til en fragtfører, som køberen har indgået aftale med, og som ikke var blandt dem, der blev tilbudt af sælgeren, anses leveringen for sket, når genstanden er kommet i fragtførerens besiddelse, jf. købelovens § 73, stk. 2. Sidstnævnte del af bestemmelsen er en gennemførelse af forbrugerrettighedsdirektivets artikel 20.

Købeloven indeholder ikke særlige regler om købsaftaler, der er indgået online eller ved fjernsalg i øvrigt.

6.2. Aftaleloven

Aftaleloven indeholder regler om aftaleindgåelse på formuerettens område. Endvidere indeholder loven regler om hel eller delvis tilsidesættelse af en aftale, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende (den såkaldte generalklausul).

Herudover indeholder loven en særlig regel om tilsidesættelse af vilkår i forbrugerftaler, hvor det ville være stridende mod hæderlig forretningsskik og bevirke en betydelig skævhed imellem parterne til skade for forbrugeren at gøre vilkåret gældende. Der skal ved bedømmelsen af, om det vil være urimeligt at gøre en aftale gældende, foretages en helhedsvurdering, hvor der kan lægges vægt på enhver omstændighed, der har relation til aftalen og forholdet mellem aftalens parter. Der kan i den forbindelse bl.a. tages hensyn til forholdene ved aftalens indgåelse, aftalens indhold og senere indtrufne omstændigheder. I forbrugerforhold vil der dog ikke kun-

ne tages hensyn til senere indtrufne omstændigheder til skade for forbrugeren.

Aftaleloven indeholder ikke særlige regler om aftaler indgået online eller ved brug af anden form for fjernkommunikation.

6.3. Forbrugeraftaleloven

Forbrugeraftaleloven, der gennemfører forbrugerrettighedsdirektivet i dansk ret, indeholder bl.a. regler, der pålægger den erhvervsdrivende at give forbrugeren en række oplysninger inden aftaleindgåelsen, herunder ved fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted. I forhold til fjernsalgsaftaler drejer det sig bl.a. om oplysninger om varens vigtigste egenskaber, varens samlede pris, og betalings- og leveringsvilkår.

Loven indeholder endvidere regler om forbrugerens fortrydelsesret ved bl.a. fjernsalgsaftaler. Ved levering af fysiske varer er hovedreglen en fortrydelsesfrist på 14 dage, der løber fra det tidspunkt, hvor forbrugeren eller den af forbrugeren angivne tredjemand, dog ikke transportøren, får varen i fysisk besiddelse, jf. lovens § 19. Ved udøvelse af fortrydelsesretten ophører parternes forpligtelse til at opfylde den indgåede aftale, jf. § 21.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det foreliggende direktivforslag må, såfremt det vedtages i sin foreliggende form, forventes at medføre behov for visse ændringer i købeloven, navnlig i forhold til købelovens regler om mangelsbedømmelsen og misligholdelsesbeføjelser ved købsaftaler, der er indgået online eller ved fjernsalg i øvrigt. Det bemærkes, at købeloven ikke i dag indeholder særlige regler om købsaftaler, der er indgået online eller ved fjernsalg i øvrigt.

Direktivforslaget forventes ikke umiddelbart at nødvendiggøre ændringer i aftaleloven eller forbrugeraftaleloven.

Økonomiske konsekvenser

Direktivet vurderes som udgangspunkt ikke at have statsfinansielle konsekvenser. For så vidt angår de samfundsøkonomiske konsekvenser bemærkes det, at Kommissionen i de ledsagende bemærkninger til forslaget har anført, at reglerne vil medføre tilpasningsomkostninger for de virksomheder, der sælger online, men at dette vil blive udlignet af de forbedrede muligheder for at sælge på tværs af medlemsstaterne. De nærmere samfunds-

økonomiske konsekvenser vil blive vurderet, når forslaget endelige udformning og anvendelsesområde kendes.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af forslaget vurderes umiddelbart at kunne få betydning for forbrugerbeskyttelsesniveauet i Danmark for så vidt angår fjernsalg.

8. Høring

Sagen er sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Antenne-, satellit- og kabel-tv-branchens fællesorganisation, Autobranchens Handels- og Industriforening, Brancheforum Digitale Medier, Branchen ForbrugerElektronik, Boxer TV ApS, Canal Digital Danmark A/S, Coop amba, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Dagligvareleverandørerne, Danmarks Automobilforhandler Forening, Danmarks Optikerforening, Dansk Aktionærforening, Dansk Byggeri, Dansk Detail, Dansk Erhverv, Dansk Energi, Dansk Eksportforening, Dansk Fjernvarme, Dansk Industri, Dansk IT, Dansk Organisation af Detailhandelskæder, Dansk Rejsebureau Forening, Dansk Varefakta Nævn, Danske Advokater, Danske Mediers Forum, Danske Medier, Danske Reklamebureauers brancheforening, Datatilsynet, De Danske Bilimportører, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Boghandlerforening, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Dong Energy, Energitilsynet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forbrugerklagenævnet, Forenede Danske Antenneanlæg, Forenede Danske Motorejere (FDM), Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA), Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH), Forlæggerforeningen, Helsebranchens Leverandørforening, HMN Naturgas, Håndværksrådet, IT-branchen, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Landbrug & Fødevarer, Magasinpressens udgiverforening, Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden i Grønland, Sikkerhedsbranchen, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), TDC A/S, Telia Stofa A/S, Telekommunikationsindustrien, Telenor A/S, TV2/Danmark A/S, TV3 A/S, og 3 (Hi3G Denmark ApS).

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra følgende:

Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Advokatrådet, Domstolsstyrelsen, Dansk Aktionærforening, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Datatilsynet, Dommerfuldmægtigforeningen, Energitilsynet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH), Optikerforeningen, Rigsadvokaten og Rigsombudsmanden i Grønland.

Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Advokatrådet, Domstolsstyrelsen, Datatilsynet, Dommerfuldmægtigforeningen, Energitilsynet, Forbrugerombudsmanden, Rigsadvokaten og Rigsombudsmanden i Grønland har ikke bemærkninger til direktivforslaget.

8.1. Generelle bemærkninger

Dansk Energi udtrykker bekymring for, at direktivforslaget vil indebære omfattende ændringer af de danske aftaleretlige regler og få indvirkning på aftaler, som ikke har grænseoverskridende karakter.

Dansk Erhverv støtter som udgangspunkt Kommissionens ønske om at gøre det lettere for både erhvervsdrivende og forbrugere at handle på tværs af grænserne, herunder gennem en totalharmonisering af dele af de aftale- og køberetlige regler. Det er imidlertid nødvendigt, at lovgivningen er balanceret i forhold til rettigheder og forpligtelser for såvel forbrugere som erhvervsdrivende, hvilket ikke er tilfældet med Kommissionens direktivforslag, som Dansk Erhverv derfor ikke kan støtte.

Dansk Industri støtter som udgangspunkt, at området totalharmoniseres, men anfører at det er en forudsætning for at udnytte potentialet i den grænseoverskridende onlinehandel på forbrugerområdet, at reglerne er afbalancerede i afvejningen mellem erhvervs- og forbrugerinteresser. Direktivforslaget er i sin foreliggende form uacceptabelt og vil påføre de erhvervsdrivende stærkt forøgede forpligtelser, der kan ødelægge forretningsgrundlaget for mindre erhvervsdrivende. Direktivforslaget bør i højere grad videreføre reglerne i forbrugerkøbsdirektivet.

Forbrugerrådet Tænk udtrykker bekymring for rækkevidden af direktivforslaget, herunder at der foreslås totalharmonisering. Forbrugerrådet Tænk anfører herudover, at ambitionsniveauet og den manglende fremtidssikring af reglerne er skuffende, og at det er beklageligt, at man ikke har set på nye områder som cirkulær økonomi, planlagt forældelse og krav til, at reservedele skal findes i længere tid.

Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) bemærker, at foreningen overordnet støtter, at der skabes fælles regler for salg af varer og digitale tjenesteydelser i Europa. De foreslåede regler er dog på mange punkter i strid med grundlæggende obligationsretlige principper og er meget byrdefulde for de erhvervsdrivende.

Optikerforeningen støtter ønsket om at gøre det nemmere for erhvervsdrivende og forbrugere at handle på tværs af grænserne, men anfører, at Kommissionens forslag pålægger de erhvervsdrivende mange nye byrder og giver forbrugeren nye rettigheder og færre forpligtelser.

8.2. Direktivforslagets anvendelsesområde

Dansk Aktionærforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) og Optikerforeningen finder det problematisk, at direktivforslaget alene finder anvendelse på fjernsalg af varer, således at der vil gælde forskellige regler om bl.a. mangelsbeføjelser, bevisbyrde og reklamationsforpligtelser afhængigt af, om købsaftalen er indgået som fjernsalgsaftale eller i en fysisk butik. Dansk Erhverv og Dansk Industri advarer dog imod, at direktivforslagets anvendelsesområde udvides til også at omfatte salg i fysiske butikker uden en grundig drøftelse af konsekvenserne, som bør foretages i forbindelse med Kommissionens REFIT-analyse, der bl.a. omfatter forbrugerkøbsdirektivet.

8.3. Mangelsbedømmelsen

Dansk Erhverv anfører, at det vil være svært for en erhvervsdrivende at dokumentere, at forbrugeren udtrykkeligt har accepteret en konkret mangel, jf. den foreslåede bestemmelse, hvorefter en forbruger kan acceptere, at en vare på visse punkter ikke lever op til det, man almindeligvis kan forvente af varen.

Dansk Industri anfører, at direktivforslaget, vil medføre, at sælgeren skal have en udtrykkelig accept fra forbrugeren, selvom det er helt usandsynligt, at forbrugeren ikke kendte til manglen, og at reglen vil være skadelig for både forbrugere og erhvervsdrivende.

8.4. Tidspunkt for mangelsbedømmelsen og bevisbyrderegel

Dansk Erhverv, Dansk Industri og Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) er kritiske over for direktivforslagets bestemmelse om, at risikoen kan overgå til forbrugeren op til 30 dage efter, at forbrugeren fik varen i sin fysiske besiddelse, såfremt varen skal installeres hos forbrugeren. Risi-

koen bør følge produktet og overgå til forbrugeren, når denne tager varen i sin fysiske besiddelse.

Dansk Erhverv, Dansk Industri, Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) og Optikerforeningen stiller sig kritiske over for den foreslåede formodningsregel, hvorefter den erhvervsdrivende i to år har bevisbyrden for, at en mangel ikke forelå ved risikoens overgang. Reglen bryder med almindelige obligationsretlige principper og vil medføre, at den erhvervsdrivende i vidt omfang vil komme til at reparere fejl mv., selvom varen ikke er behæftet med oprindelige mangler.

8.5. Misligholdelsesbeføjelser

Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) anfører, at direktivforslagets bestemmelse om, at afhjælpning eller omlevering skal ske inden for rimelig tid under hensyntagen til varens art og forbrugers formål med at anskaffe varen ikke tager fornødent hensyn til manglens art. Der kan f.eks. være situationer, hvor en fejl optræder periodisk, og hvor der derfor bør gives sælgeren længere tid til at afhjælpe. FDIH anfører endvidere, at det fortsat bør være et krav, at forbrugeren i et vist omfang medvirker til afhjælpningens gennemførelse.

Dansk Erhverv anfører, at forbrugeren ved uvæsentlige mangler alene bør have ret til at tilbageholde det beløb, som det vurderes at ville koste at sikre, at produktet lever op til den indgåede aftale. Endvidere bør uvæsentlige mangler ikke give forbrugeren ret til at hæve købet. Det bør præciseres, at forbrugeren mister samtlige misligholdelsesbeføjelser, hvis de har bidraget til manglen eller følgerne af den.

Dansk Erhverv og Dansk Industri anfører, at direktivforslagets bestemmelse om forbrugers valg mellem afhjælpning og omlevering bør ændres, så den erhvervsdrivende får adgang til at henvise forbrugeren til at hæve købet eller kræve et forholdsmæssigt afslag, selvom den af forbrugeren valgte beføjelse ikke er umulig, såfremt forbrugers valg af beføjelse vil påføre den erhvervsdrivende uforholdsmæssige omkostninger.

Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) anfører, at direktivforslagets bestemmelse om, at forbrugeren i tilfælde af mangler skal kunne vælge mellem afhjælpning eller omlevering, medmindre dette vil være uforholdsmæssigt byrdefuldt for den erhvervsdrivende, er vanskelig at håndtere i praksis, og at valget mellem afhjælpning eller omlevering bør ligge hos den erhvervsdrivende.

8.6. Ophævelse

Dansk Erhverv, Dansk Industri, Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) og Optikerforeningen bemærker, at den erhvervsdrivende ikke bør være forpligtet til at returnere købesummen, før varen er kommet retur, og den erhvervsdrivende har haft mulighed for at undersøge varen.

Dansk Erhverv, Dansk Industri, Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) og Optikerforeningen er kritiske over for den foreslåede regel, hvorefter forbrugeren kan hæve et køb, selvom varen ikke kan tilbageleveres på grund af ødelæggelse eller bortkomst. Det anføres, at reglen både er ubalanceret og svær at håndtere i praksis, idet sælgeren ikke har mulighed for at løfte sin bevisbyrde for, at varen ikke er mangelfuld.

Dansk Erhverv og Dansk Industri er kritiske over for direktivforslagets bestemmelse om at forbrugeren hæfter for den værdiforringelse, der går ud over, hvad der ville følge af almindelig brug, idet reglen bliver vanskelig for de erhvervsdrivende at håndtere i praksis.

Dansk Erhverv og Dansk Industri finder det endvidere problematisk, at også uvæsentlige mangler vil være nok til at en forbruger kan hæve købet.

8.7. Reklamation

Dansk Erhverv, Dansk Industri og Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) finder det problematisk, at forbrugerne ikke længere er forpligtede til at underrette den erhvervsdrivende inden for rimelig tid efter at have opdaget manglen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til det foreliggende forslag.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark støtter principielt initiativer med henblik på at styrke det digitale indre marked ved at fjerne de barrierer, der forhindrer forbrugerne i at købe på tværs af grænser, og virksomhederne i at sælge på tværs af grænser. En højere grad af harmoniserede regler på det kontraktretslige område og generelt på området for forbrugerbeskyttelse vil kunne bidrage til et mere velfungerende digitalt indre marked.

Den foreslåede totalharmonisering af reglerne for onlinesalg og andre fjernsalgsaftaler vurderes på det foreliggende grundlag at rejse en række juridiske/tekniske spørgsmål. Visse af de foreslåede bestemmelser giver anledning til fortolkningstvivl, herunder afgrænsningen af forslagets rækkevidde vedrørende varer, der indeholder digitalt indhold, samt den foreslåede regel om retsmangler.

Det bør endvidere overvejes, om det er hensigtsmæssigt at fastsætte særlige regler for fjernsalgsaftaler om, hvornår en vare er mangelfuld, og hvilke beføjelser forbrugeren har i den henseende, som adskiller sig fra de tilsvarende regler for købsaftaler, der er indgået i fysiske butikker. Umiddelbart må det anses for hensigtsmæssigt, at forbrugere i EU har de samme grundlæggende rettigheder i relation til mangler og misligholdelsesbeføjelser, uafhængigt af om varen er købt i en fysisk butik eller online.

For Danmark er det generelt vigtigt, at en EU-retlig regulering af onlineforbrugerftaler skaber den rette balance mellem hensynet til forbrugerne og hensynet til de erhvervsdrivende. Danmark mener dog samtidig, at de gældende danske regler sikrer denne balance.

For Danmark er det i øvrigt helt centralt, at tvivlsspørgsmålene vedrørende direktivforslaget bliver afklaret, idet en nærmere stillingtagen til forslaget må afvente denne afklaring.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat den 9. februar 2016.

Dagsordenspunkt 5: Forslag til Rådets forordning om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed (EPPO) *

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2013) 534 endelig

1. Resumé

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet. Forslaget forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 10.-11. marts 2016 med henblik på en orienterende debat. Formålet med forslaget er at oprette Den Europæiske Anklagemyndighed, som skal efterforske og ved medlemsstaternes nationale domstole retsforfølge strafbare handlinger, der skader EU's finansielle interesser. Forslaget indeholder endvidere bl.a. regler om Den Europæiske Anklagemyndigheds organisation, udnævnelse og afskedigelse af medlemmerne og procedureregler for efterforskning, retsforfølgning og behandling af straffesager. Kommissionen har tidligere fået et såkaldt "gult kort" på forslaget, idet 11 landes parlamenter/kamre (i alt 14 parlamenter/kamre) har afgivet begrundede udtalelser om, at forslaget ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Kommissionen har efterfølgende meddelt, at forslaget er blevet genovervejet, og at Kommissionen vil fastholde forslaget, idet man finder, at det efterlever nærhedsprincippet, men at der i lovgivningsprocessen vil blive taget behørigt hensyn til de nationale parlameters begrundede udtalelser. Forslaget har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Fra dansk side har man ikke vurderet, at forslaget er i strid med nærhedsprincippet. Fra dansk side er man generelt skeptisk over for forslaget om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed.

2. Baggrund

Det fremgår af Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) artikel 86, stk. 1, at Rådet ved forordning kan oprette en europæisk anklagemyndighed ud fra Eurojust for at bekæmpe lovovertrædelser, der skader EU's finansielle interesser, efter en særlig lovgivningsprocedure, hvor Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter Europa-Parlamentets godkendelse.

* Forslaget er fremsat efter TEUF, tredje del, afsnit V. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabon-Traktaten, finder derfor anvendelse, hvilket indebærer, at foranstaltningerne ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

Det fremgår endvidere af TEUF artikel 86, stk. 2, at Den Europæiske Anklagemyndighed skal have kompetence til eventuelt i samarbejde med Europol at foretage efterforskning og retsforfølgning i forbindelse med gerningsmænd og medvirkende til lovovertrædelser, der skader EU's finansielle interesser, som fastlagt i den i stk. 1 nævnte forordning, samt til at stille dem for en domstol. Endelig fremgår det, at Den Europæiske Anklagemyndighed skal optræde som offentlig anklager ved medlemsstaternes kompetente domstole.

Efter TEUF artikel 86, stk. 3, skal forordningen som nævnt i stk. 1 fastsætte statuten for Den Europæiske Anklagemyndighed, betingelserne for udøvelsen af dens funktioner, procedurereglerne for dens virksomhed samt regler om anerkendelse af bevismidler og regler om domstolskontrol med de processkrifter, som Den Europæiske Anklagemyndighed udarbejder under udøvelsen af sit hverv.

Forslaget indgår i en lovgivningspakke og er fremsat sammen med et forslag vedrørende en reform af Eurojust (KOM(2013) 535 endelig).

Oprettelsen af Den Europæiske Anklagemyndighed har til formål at styrke beskyttelsen af EU's finansielle interesser mod strafbare handlinger. Kommissionen har bl.a. begrundet forslaget med, at disse lovovertrædelser for nuværende ikke efterforskes og retsfølges i tilstrækkeligt omfang af de relevante nationale myndigheder.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 10.-11. marts 2016 forventes formandskabet at orientere om status for forhandlingerne. Herudover har formandskabet lagt op til en politisk drøftelse af forslaget. Det vides ikke endnu, hvilke emner der ønskes drøftet af ministrene.

Det danske retsforbehold

Forslaget er fremsat under henvisning til TEUF, navnlig artikel 86, og skal ifølge bestemmelsens stk. 1 vedtages efter en særlig lovgivningsprocedure, hvor Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter Europa-Parlamentets godkendelse.

Ifølge artikel 1 i protokollen om Danmark stilling deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, og ifølge protokollens artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, bindende for Danmark, ligesom de ikke finder anvendelse i Danmark ("rets-

forbeholdet”).

3. Formål og indhold

Den følgende redegørelse for forslaget er baseret på flere forskellige udkast til kompromistekster, der dækker forskellige dele af forslagets reviderede bestemmelser. Der kan bl.a. henvises *til det seneste udkast til kompromistekst af 9. februar 2016 fra det hollandske formandskab, hvori artiklerne 48-58 er behandlet, og til udkast til kompromistekster af 29. oktober 2015 fra det tidligere luxembourgske formandskab, hvori artiklerne 17-23, 28a og 36-37 og artiklerne 24-28, 29-33 og 35 er behandlet*. Disse udkast til kompromistekster har tjent som arbejdsdokumenter i den relevante arbejdsgruppe under Rådet. Flere af artiklerne drøftes fortsat, og det forventes *umiddelbart*, at der vil blive udarbejdet et nyt udkast til kompromistekst forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den *10.-11. marts 2016*. For de øvrige artikler er redegørelsen baseret på Kommissionens oprindelige forslag.

3.1. Forslagets centrale elementer

Kommissionen har med forslaget lagt op til at oprette Den Europæiske Anklagemyndighed som et nyt EU-organ, der skal have opgaver og beføjelser, som i dag tilkommer medlemsstaternes nationale myndigheder.

Forslagets første 16 artikler, hvortil der var bred konceptuel støtte på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 15.-16. juni 2015, omhandler forslagets genstand og definitioner, Den Europæiske Anklagemyndigheds oprettelse, opgaver og grundlæggende principper, anklagemyndighedens status og organisation, udnævnelse og afskedigelse af anklagemyndighedens medlemmer samt anklagemyndighedens forretningsorden.

Forslagets artikel 24-33 og 35, som der var bred støtte til på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. oktober 2015, omhandler bl.a. efterforskningsforanstaltninger, grænseoverskridende efterforskninger, udlevering, beviser og retsforfølgning ved medlemsstaternes nationale domstole.

Forslagets artikel 17-20, 22, 22a, 23 og 28a, som der var bred støtte til på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 3.-4. december 2015, omhandler bl.a. Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetence samt rapportering og registrering af oplysninger.

3.2. Oprettelse, opgaver og grundlæggende principper

Den Europæiske Anklagemyndighed skal have til opgave at bekæmpe strafbare handlinger, der skader EU's finansielle interesser. Myndigheden er således ansvarlig for efterforskning, retsforfølgning og domfældelse af gerningsmænd og medvirkende til sådanne strafbare handlinger. Den Europæiske Anklagemyndighed optræder som anklager ved medlemsstaternes kompetente domstole.

Efterforskning og retsforfølgning, der udføres af Den Europæiske Anklagemyndighed, skal være undergivet forordningens bestemmelser. National ret finder anvendelse i det omfang, et spørgsmål ikke er reguleret i forordningen. Når et spørgsmål reguleres af både national ret og forordningen, har forordningen forrang.

Medlemsstaternes kompetente myndigheder skal aktivt bistå og støtte Den Europæiske Anklagemyndigheds efterforskning og retsforfølgning, men anklagemyndigheden og alle dens ansatte er uafhængige og handler i hele EU's interesse som fastsat ved lov.

3.3. Status, struktur, organisation og kompetence

Den Europæiske Anklagemyndighed foreslås etableret som et EU-organ, der opererer som ét enkelt kontor med en decentral struktur. Anklagemyndigheden foreslås etableret med et centralt niveau, der vil omfatte et kollegium, der foreslås at bestå af den europæiske chefanklager og ét medlem pr. medlemsstat, samt en række permanente afdelinger.

Den europæiske chefanklager, der bistås af en række vicechefanklagere, leder efter forslaget Den Europæiske Anklagemyndighed.

Forslaget indeholder nærmere bestemmelser om udnævnelsen og afskedigelsen af Den Europæiske Anklagemyndigheds medlemmer.

Den Europæiske Anklagemyndighed skal efter forslaget have kompetence til at efterforske og retsforfølge strafbare handlinger, der skader EU's finansielle interesser. Det nærmere omfang heraf vil blive fastlagt i en særskilt retsakt, jf. hertil forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod Den Europæiske Unions finansielle interesser (KOM (2012) 363). Når de faktiske omstændigheder også udgør en anden overtrædelse efter national ret, *kan* Den Europæiske Anklagemyndighed ligeledes *være* kompetent til at behandle denne. Anklagemyndigheden *kan* desuden være kompetent til at behandle visse over-

trædelser i nær tilknytning til de overtrædelser, der skader EU's finansielle interesser.

3.4. Procedureregler for efterforskning og retsforfølgning mv.

Medlemsstaterne og de øvrige EU-organer mv. er forpligtet til at orientere Den Europæiske Anklagemyndighed om handlinger, der kan udgøre en overtrædelse omfattet af anklagemyndighedens kompetence.

Den Europæiske Anklagemyndighed udøver sin kompetence ved at påbegynde en efterforskning. Hvis anklagemyndigheden beslutter at udøve sin kompetence, skal de nationale myndigheder afstå fra at udøve deres kompetence vedrørende samme forhold.

En af de væsentligste ændringer i forhold til Kommissionens oprindelige forslag er, at Den Europæiske Anklagemyndighed ikke længere har enekompetence til at efterforske og retsforfølge strafbare handlinger, der skader EU's finansielle interesser, men at eksempelvis mindre sager som udgangspunkt kan behandles af de nationale myndigheder.

De efterforskningsforanstaltninger, der indgår i efterforskningen, skal udføres i overensstemmelse med national ret i den medlemsstat, hvor foranstaltningerne gennemføres.

Når efterforskningen er afsluttet, indleveres et resumé af sagen til den permanente afdeling. Der tages derefter stilling til, om – og i givet fald hvor – sagen skal indbringes for domstolene.

Om anerkendelse af bevismidler fremgår i forslaget, at beviser fremlagt af Den Europæiske Anklagemyndighed eller tiltalte ikke må afvises, alene fordi beviset er indsamlet i en anden medlemsstat. Bevismidler må ikke anvendes, hvis det f.eks. strider imod retten til en retfærdig rettergang. Forordningen påvirker i øvrigt ikke domstolenes adgang til fri bevisbedømmelse.

Forslaget indeholder endvidere bestemmelser om disponering over konfiskerede midler og afvisning af sager.

3.5. Processuelle garantier

Den Europæiske Anklagemyndigheds virksomhed skal udføres under streng overholdelse af den mistænktets rettigheder som fastsat i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, herunder retten til

en retfærdig rettergang og retten til forsvar. Enhver mistænkt eller tiltalt, der er involveret i en straffesag, der er rejst af Den Europæiske Anklagemyndighed, skal som minimum have de processuelle rettigheder, der følger af EU-lovgivningen. Derudover skal den pågældende have adgang til have de processuelle rettigheder, der følger af den nationale lovgivning.

3.6. Retsmidler

Det følger af forslaget, at visse af Den Europæiske Anklagemyndigheds proceduremæssige foranstaltninger kan prøves ved EU-domstolen i overensstemmelse med TEUF artikel 263. Endvidere kan de nationale domstole prøve visse proceduremæssige beslutninger truffet af Den Europæiske Anklagemyndighed i overensstemmelse med national ret. Det er endnu ikke afklaret, hvordan forordningens bestemmelse om domstolsprøvelse endeligt skal formuleres.

Medlemsstaterne skal sikre, at retsmidler svarende til dem, der er tilgængelige i lignende nationale sager, kan anvendes i forbindelse med grænseoverskridende efterforskningsforanstaltninger foretaget af Den Europæiske Union.

3.7. Behandling af oplysninger

Fra det tidspunkt, hvor Den Europæiske Anklagemyndighed registrerer en sag, skal den kunne indhente enhver relevant oplysning, der er lagret i nationale databaser vedrørende bl.a. efterforskning i straffesager, såvel som i andre relevante registre, der føres af offentlige myndigheder.

Herudover skal Den Europæiske Anklagemyndighed – når det er nødvendigt af hensyn til efterforskningen – efter anmodning kunne indhente enhver relevant oplysning vedrørende en lovovertrædelse, der henhører under dens kompetenceområde, fra Eurojust og Europol, ligesom den kan anmode Europol om at give analytisk støtte til en bestemt igangværende efterforskning.

3.8. Databeskyttelse

Forslaget indeholder bestemmelser om Den Europæiske Anklagemyndigheds behandling af personoplysninger, der har til formål at specificere og supplere reglerne herom i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 45/2001 af 18. december 2000 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i fællesskabsinstitutionerne og -organerne og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

3.9. Anklagemyndighedens forbindelse med sine partnere

Den Europæiske Anklagemyndighed kan, i det omfang det er nødvendigt for dens udførelse af sine opgaver, indlede et varigt samarbejde med EU-institutioner, -agenturer mv. i overensstemmelse med *disses* mål, de kompetente myndigheder i tredjelande og internationale organisationer.

Den Europæiske anklagemyndighed skal bl.a. etablere et tæt forhold til Eurojust, Europol og OLAF.

I forhold til forbindelsen til tredjelande og internationale organisationer, er der lagt op til – for så vidt angår strafbare handlinger, der henhører under Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetenceområde – at medlemsstaterne anerkender anklagemyndigheden som en kompetent myndighed i forbindelse med gennemførelsen af internationale aftaler om retshjælp i straffesager og udlevering, eller ændrer sådanne aftaler for at sikre, at Den Europæiske Anklagemyndighed kan udøve sin virksomhed med støtte i medlemsstaternes internationale aftaler.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget skal efter TEUF artikel 86, stk. 1, vedtages efter en særlig lovgivningsprocedure, hvor Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter Europa-Parlamentets godkendelse.

Europa-Parlamentet har den 12. marts 2014 afgivet en foreløbig rapport om forslaget til Rådets forordning om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed, hvori Europa-Parlamentet kommer med en række anbefalinger til ændringer af forslaget, som Europa-Parlamentet anmoder Rådet om at tage behørigt hensyn til ved behandlingen af forslaget. Europa-Parlamentet har ved beslutning af 29. april 2015 bekræftet og suppleret indholdet i rapporten af 12. marts 2014, og opfordret Rådet til at følge parlamentets anbefalinger.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har i forslaget i forhold til nærhedsprincippet bl.a. anført, at der er behov for tiltag på EU-plan, fordi den planlagte foranstaltning i sig selv har en EU-dimension. Den indebærer EU-baseret styring og koordinering af efterforskning og retsforfølgning i forbindelse med strafbare handlinger, der skader EU's finansielle interesser, som skal beskyttes af både Unionen og medlemsstaterne, jf. TEUF artikel 310, stk. 6, og artikel

Kommissionen har endvidere anført, at forslaget i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at nå dette mål. Løsningerne i forslaget er de mindst indgribende for så vidt angår medlemsstaternes retsorden og institutionelle strukturer.

Endelig har Kommissionen anført, at Unionens kompetence til at bekæmpe svig og andre lovovertrædelser, der skader dens finansielle interesser, klart fremgår af TEUF artikel 86 og 325. Da Unionens kompetence ikke er underordnet medlemsstaternes kompetence, og udøvelsen af dens kompetence er blevet nødvendig for at sikre en mere effektiv beskyttelse af EU's finansielle interesser, er forslaget ifølge Kommissionen i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Efter fremsættelsen af forslaget har Kommissionen fået et såkaldt ”gult kort” på forslaget, idet 11 landes parlamenter/kamre (i alt 14 parlamenter/kamre) efter proceduren i artikel 6 og 7 i tillægsprotokol nr. 2 om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet har afgivet begrundede udtalelser om, at forslaget ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Kommissionen har den 27. november 2013 meddelt, at forslaget er blevet genovervejet, og at Kommissionen vil fastholde dette, men at der i lovgivningsprocessen vil blive taget behørigt hensyn til de nationale parlamenter begrundede udtalelser. Kommissionen har i meddelelsen af 27. november 2013 konkluderet, at forslaget efterlever nærhedsprincippet i artikel 5, stk. 3, i TEU, hvorfor Kommissionen ikke finder det nødvendigt at trække forslaget tilbage eller ændre dette.

Fra dansk side er det ikke vurderet, at forslaget er i strid med nærhedsprincippet. Der er herved bl.a. lagt vægt på, at det konkrete forslag i vidt omfang bygger på anvendelse af nationale straffeprocessuelle regler og alene vedrører svig med Unionens finansielle midler og ikke øvrige sager om svig. Det bemærkes, at oprettelsen af en europæisk anklagemyndighed er forudsat i TEUF.

6. Gældende dansk ret

Efter de gældende regler varetages den strafferetlige beskyttelse af EU's finansielle interesser af medlemsstaterne. I tilfælde af f.eks. svig med EU-

midler i Danmark er det i henhold til retsplejeloven det danske politi og den danske anklagemyndighed, der gennemfører efterforskningen, beslutter, om der skal rejses tiltale, og i givet fald fører sagen ved retten. Udenlandske myndigheder kan være til stede og deltage, herunder stille spørgsmål til et vidne, i forbindelse med efterforskning og retsforfølgning her i landet, der iværksættes af dansk politi og anklagemyndighed efter begæring fra en udenlandsk myndighed.

Efterforskningen af straffesager er i et vist omfang undergivet domstolskontrol. Således skal retten i forbindelse med visse særlige efterforskningsskridt, f.eks. indgreb i meddelelshemmeligheden, ransagning og beslaglæggelse, påse, at betingelserne for indgrebet – såsom mistankekrav, proportionalitetskrav samt krav til indgrebets betydning for efterforskningen og til lovovertrædelsens grovhed – er opfyldt.

De materielle straffebestemmelser, der finder anvendelse på sager vedrørende beskyttelse af EU's finansielle interesser, findes i straffeloven og særlovgivningen.

Ved grænseoverskridende kriminalitet, herunder lovovertrædelser der vedrører EU's finansielle interesser, samarbejder politi og anklagemyndighed efter behov med myndighederne i andre lande. For så vidt angår samarbejdet med myndighederne i andre EU-medlemsstater sker dette navnlig gennem Europol, Eurojust og Det Europæiske Retlige Netværk.

Eurojust er en koordinationsenhed mellem EU-medlemsstaternes anklagemyndigheder, der giver større mulighed for at samordne efterforskning og retsforfølgning af straffesager under Eurojusts kompetenceområde. Eurojust kan f.eks. anmode et eller flere lande om at iværksætte efterforskning eller retsforfølgning i konkrete sager eller at nedsætte fælles efterforskningshold i sager.

Kommissionen har allerede i dag en til dels uafhængig svigsbekæmpelsesenhed, OLAF, der har til opgave at beskytte EU's interesser mod ulovlig virksomhed, som kan føre til disciplinærsager og straffesager. OLAF, hvis personale ofte er politiuddannet, har kompetence til selv at gennemføre undersøgelser af administrativ karakter og formidle resultaterne videre til de nationale myndigheder, herunder politi- og anklagemyndighederne. OLAF udøver desuden en støttefunktion i forhold til de nationale politi- og anklagemyndigheder i konkrete sager vedrørende EU-svig og har bl.a. en koordineringsfunktion i tværnationale sager. Herudover bidrager OLAF til

den forebyggende indsats mod EU-svig.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget er som nævnt fremsat efter TEUF artikel 86, der er omfattet af det danske retsforbehold. Danmark deltager således ikke i vedtagelsen af forordningsforslaget, som ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark. Forslaget har derfor ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ikke økonomiske konsekvenser, idet forslaget er omfattet af Danmarks retsforbehold.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark, idet forslaget er omfattet af Danmarks retsforbehold.

8. Høring

Sagen har senest været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 23. februar 2016.

Forslaget har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.: Vestre Landsret, Østre Landsret, Sø- og Handelsretten, byretterne, Advokatrådet, Amnesty International, Danske Advokater, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Offentlige Anklagere, Handelshøjskolen i København (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i Aarhus (Juridisk Institut), Institut for Menneskerettigheder, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Københavns Universitet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut) og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Det bemærkes, at det er Kommissionens oprindelige forslag, der har været sendt i høring.

Vestre Landsret, Østre Landsret, Sø- og Handelsretten, Københavns Byret på vegne af de øvrige byretter, Den Danske Dommerforening, Dommer-

fuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Institut for Menneskerettigheder, Politiforbundet og Rigspolitiet har ikke haft bemærkninger til forslaget.

Rigsadvokaten, Advokatrådet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Retspolitisk Forening og Datatilsynet har afgivet høringssvar til forslaget. De fremsendte bemærkninger er nærmere beskrevet nedenfor.

8.1. Generelle bemærkninger

Rigsadvokaten bemærker, at det grundlæggende er en politisk beslutning, hvorvidt Danmark, såfremt forslaget ikke havde været omfattet af det danske retsforbehold, skulle tilslutte sig en EU-institution, der er tillagt eksklusive, overstatslige beføjelser til at efterforske og retsforfølge visse strafbare handlinger, der skader EU's finansielle interesser. Rigsadvokaten kan tilslutte sig Justitsministeriets samlenotat af 26. september 2013, hvoraf det fremgår, at den danske anklagemyndighed varetager indsatsen mod svig, herunder med EU-midler, effektivt og målrettet. Rigsadvokaten bemærker endvidere, at forslaget er ganske omfattende, samt at det indeholder en del uklarheder, som bør søges afklaret under forhandlingerne.

Retspolitisk Forening bemærker, at foreningen ud fra en suverænitetsbetragtning og en betragtning om retssikkerhed for borgerne i relation til efterforskning og domstolsbehandling generelt må tage afstand fra den filosofi, forslaget er udtryk for. Retspolitisk Forening finder, at forslaget er udtryk for mere EU-myndighedsudøvelse på et sagsområde, hvor et effektivt samarbejde mellem landene og med EU's allerede eksisterende institutioner, f.eks. OLAF, bør kunne virke og håndhæves. Retspolitisk Forening lægger vægt på, at EU-borgere bør møde nationale politi- og anklagemyndigheder samt domstole.

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker sammenfattende, at forslaget til Rådets forordning om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed forekommer tungt og på flere punkter uklart.

8.2. Genstand og definitioner

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker vedrørende forslagets artikel 2, at formuleringen "strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser" er en vag formulering, der kan give anledning til mange afgrænsningsproblemer.

8.3. Almindelige bestemmelser

Rigsadvokaten bemærker, at det vil være mest hensigtsmæssigt med en decentraliseret struktur, hvor nationale delegerede i videst muligt omfang integreres i de nationale anklagemyndigheder. Dermed vil det være muligt at sikre national forankring af de sager, der vedrører den enkelte medlemsstat, ligesom det vil være muligt at bygge videre på den ekspertise, der er opbygget hos den nationale anklagemyndighed. Rigsadvokaten anfører, at de nationale delegerede samtidig skal kunne fungere som nationale anklagere med behandling af andre sager end dem, der er omfattet af den europæiske anklagemyndigheds mandat.

Rigsadvokaten bemærker endvidere, at det ville være hensigtsmæssigt at overveje en model, hvor Den Europæiske Anklagemyndigheds kompetence er subsidiær i forhold til de nationale myndigheders kompetence, idet indsatsen mod svig allerede varetages effektivt og målrettet.

Derudover sætter Rigsadvokaten spørgsmålstegn ved, om man vil kunne sikre den delegerede anklagers fuldstændige uafhængighed af den nationale anklagemyndighed, som forslaget foreslår, idet Rigsadvokaten påpeger, at det må formodes, at den delegerede anklager efter sin udnævnelsesperiode (5 år med mulighed for genudnævnelse) kan være interesseret i at fortsætte i den nationale anklagemyndighed.

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker, at de europæiske anklageres uafhængighed kan give anledning til bekymring, idet de europæiske anklagere ikke er underlagt klageadgang og kun kan afskediges af Rådet ved grove tjenesteforseelser.

8.4. Procedureregler for efterforskning, retsforfølgning og behandling af straffesager

Rigsadvokaten bemærker, at Den Europæiske Anklagemyndighed i videst muligt omfang bør operere på baggrund af nationale procesregler. Rigsadvokaten anfører, at det bør afklares, hvad retsvirkningen vil være, når forordningen, der er direkte anvendelig i medlemsstaterne og vil have forrang for retsplejelovens regler, indeholder andre regler end dem, der fremgår af retsplejeloven, f.eks. i forhold til reglerne om anholdelse. Rigsadvokaten anfører endvidere, at det ville være bedre i tråd med danske retsprincipper, hvis det var muligt at påklage afgørelser, der går ud på at afvise eller indstille en efterforskning.

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater finder forslagets artikel 30 vedrørende anerkendelse af bevismidler særdeles vidtgående og mener, at bestemmelsen medfører en risiko for såkaldt ”forum shopping”, idet den europæiske anklagemyndighed kan have interesse i at retsforfølge en lovovertrædelse i ét land frem for et andet. Advokatrådet er af den opfattelse, at bevisreglerne bør ændres således, at bevis indsamlet i ét medlemsland, kun kan anvendes i et andet medlemsland, hvis begge landes lovgivning tillader anvendelse af beviset.

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater finder, at der i forslaget mangler klare regler for jurisdiktion i tilfælde af grænseoverskridende kriminalitet, samt at der bør sikres en judiciel prøvelse af spørgsmålet, eventuelt med klageadgang til EU-Domstolen.

8.5. Processuelle garantier

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker, at den sigtedes rettigheder ikke er tilstrækkeligt specificeret i forslaget, og at forslaget mangler bestemmelser vedrørende erstatning til den sigtede, f.eks. i det tilfælde, at han måtte blive frifundet.

8.6. Databeskyttelse

Datatilsynet har bemærket, at Den fælles kontrolinstans for Eurojust (JSB) den 14. november 2013 har afgivet en udtalelse om Eurojust, og at Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse ifølge deres hjemmeside bl.a. vil afgive en udtalelse om ”Establishment of a European Public Prosecutor’s Office (EPPO) to protect the financial interests of the Union”, hvorfor Datatilsynet anbefaler, at disse udtalelser indgår i overvejelserne om de aktuelle forslag. Datatilsynet anfører endvidere, at Europaudvalget i det britiske underhus (The European Scrutiny Committee of the House of Commons) den 11. september 2013 har afgivet en rapport om bl.a. forslaget til Rådets forordning om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed, og at de persondataretlige spørgsmål, der rejses i rapporten, kan indgå i overvejelserne om de aktuelle forslag.

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker, at der gives Den Europæiske Anklagemyndighed en vid adgang til at indsamle, videregive og lagre oplysninger, herunder personfølsomme oplysninger, og at der bør være et uafhængigt tilsynsorgan til at bedømme nødvendigheden af den meget omfattende kompetence.

8.7. Finansielle bestemmelser og bestemmelser vedrørende personale

Rigsadvokaten bemærker, at det er nødvendigt, at midlerne til Den Europæiske Anklagemyndighed ikke må gå fra Eurojusts budget på en sådan måde, at Eurojust ikke fremover kan varetage sine operationelle opgaver i fuldt tilfredsstillende omfang.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Som nævnt ovenfor har 11 landes parlamenter/kamre (i alt 14 parlamenter/kamre) afgivet begrundede udtalelser om, at forslaget ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Gruppen af nationale parlamenter finder typisk ikke, at Kommissionen i tilstrækkelig grad har argumenteret for oprettelsen af en anklagemyndighed på europæisk niveau og peger ligeledes på, at strafferet primært hører under national kompetence.

Det bemærkes, at Storbritannien og Irland ikke har valgt at benytte deres Opt-In, og at de derfor som udgangspunkt ikke deltager i oprettelsen af Den Europæiske Anklagemyndighed.

Flere delegationer har undervejs i forhandlingerne fremhævet, at deres endelig stillingtagen til deltagelse i Den Europæiske Anklagemyndighed vil afhænge af udformningen af den endelige model.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side kan man støtte initiativer, der med respekt af grundlæggende principper i national ret samt nationale myndigheders beføjelser sikrer et effektivt samarbejde om bekæmpelse af grov international kriminalitet, herunder samarbejde om efterforskning og retsforfølgning i konkrete straffesager. Dette gælder ligeledes i forhold til bekæmpelsen af strafbare handlinger, der skader EU's finansielle interesser.

Fra dansk side anser man samarbejdet mellem de nationale myndigheder, Europol og Eurojust i sager, der vedrører strafbare handlinger, som skader EU's finansielle interesser, for at være særdeles nyttigt, ligesom man anser medlemsstaternes samarbejde i disse sager med Det Europæiske Kontor til Bekæmpelse af Svig (OLAF) for velfungerende.

Det er regeringens opfattelse, at den danske anklagemyndighed varetager indsatsen mod svig, herunder svig med EU-midler, effektivt og målrettet.

Den grundlæggende ordning i det danske retssystem er, at det er det danske politi og den danske anklagemyndighed, der gennemfører efterforskning, beslutter om der skal rejses tiltale og i givet fald fører straffesager ved de danske domstole, og regeringen er derfor skeptisk over for det element i forslaget, som lægger op til, at Den Europæiske Anklagemyndighed skal kunne efterforske og retsforfølge i de enkelte medlemsstater.

På den baggrund er det regeringens foreløbige holdning, at oprettelsen af en europæisk anklagemyndighed rejser spørgsmål om, hvorvidt der hermed sikres en mere effektiv beskyttelse af EU's finansielle interesser.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 3.-4. december 2015.

Dagsordenspunkt 6: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod Den Europæiske Unions finansielle interesser *

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Forslaget forventes omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2012) 363 endelig

1. Resumé

Forslaget til direktiv om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod EU's finansielle interesser er oprindeligt fremsat med hjemmel i TEUF artikel 325, stk. 4 (om nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af svig, der skader EU's finansielle interesser), der ikke er omfattet af retsforbeholdet, men hjemlen er efterfølgende ændret til TEUF artikel 83, stk. 2 (om minimumsregler for strafbare handlinger). Forslaget er dermed omfattet af Danmarks retsforbehold. *Formandskabet forventes på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 10.-11. marts 2016 at redegøre for fremskridt i arbejdet med direktivet.* Forslaget har til formål at fastlægge bestemmelser til bekæmpelse og forebyggelse af svig og andre strafbare handlinger, der skader EU's finansielle interesser, ved at fastsætte definitioner på strafbare handlinger og straffe herfor. Forslaget forventes i den foreliggende form hverken at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. Fra dansk side er man positivt indstillet over for forslaget i den foreliggende form.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2012) 363 endelig af 11. juli 2012 fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod Den Europæiske Unions finansielle interesser. Direktivet er oprindeligt fremsat med hjemmel i TEUF artikel 325, stk. 4 (om nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af svig,

* Forslaget er fremsat efter TEUF, tredje del, afsnit V. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabon-Traktaten, finder derfor anvendelse, hvilket indebærer, at foranstaltningerne ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

der skader EU's finansielle interesser), men hjemlen er efterfølgende ændret til TEUF artikel 83, stk. 2 (om minimumsregler for strafbare handlinger). Forslaget er dermed omfattet af Danmarks retsforbehold. Forslaget skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 10.-11. marts 2016 forventes formandskabet at redegøre for fremskridt i arbejdet med direktivet.

3. Formål og indhold

Den følgende gennemgang er baseret på det seneste udkast til en kompromistekst, som formandskabet har fremlagt den 7. maj 2015.

3.1. Generelt

Direktivforslaget har til formål at fastlægge minimumsbestemmelser, der definerer svig og andre strafbare handlinger til skade for EU's finansielle interesser og fastsætter straffe herfor med henblik på at bidrage effektivt til en stærkere beskyttelse mod svig, der påvirker EU's finansielle interesser, i overensstemmelse med øvrig EU-lovgivning på dette område.

Ved EU's finansielle interesser forstås ifølge forslaget alle indtægter, udgifter og aktiver, som er opført på, opnået gennem eller tilfalder EU's budget og budgetter for institutioner, organer, kontorer og agenturer oprettet i henhold til traktaterne eller de budgetter, som disse direkte eller indirekte forvalter og overvåger.

Momsindtægter er undtaget fra direktivforslagets anvendelsesområde.

3.2. Svig til skade for EU's finansielle interesser

Medlemsstaterne er ifølge forslaget forpligtet til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at en række nærmere opregnede handlinger kan straffes, når de begås med forsæt.

For så vidt angår svig med hensyn EU's udgifter til tilskud og støtte drejer det sig ifølge forslaget om enhver handling eller undladelse vedrørende anvendelse eller afgivelse af falske, urigtige eller ufuldstændige erklæringer eller dokumenter, som medfører uretmæssig tilegnelse eller tilbageholdelse af midler eller aktiver fra EU's budget eller budgetter, der forvaltes af eller på vegne af EU. Svig med hensyn til EU's udgifter omfatter endvidere manglende afgivelse af oplysninger i strid med en specifik oplys-

ningspligt med samme følge og misbrug af midler til andre end de tilsigtede formål.

For så vidt angår svig med hensyn til EU's udbudsrelaterede udgifter drejer det sig ifølge forslaget om enhver handling eller undladelse vedrørende anvendelse eller afgivelse af falske, urigtige eller ufuldstændige erklæringer eller dokumenter, som medfører uretmæssig tilegnelse eller tilbageholdelse af midler eller aktiver fra EU's budget eller budgetter, der forvaltes af eller på vegne af EU. Svig med hensyn til EU's udbudsrelaterede udgifter omfatter endvidere manglende afgivelse af oplysninger i strid med en specifik oplysningspligt med samme følge. Endvidere omfatter svig med EU's udbudsrelaterede udgifter uretmæssig anvendelse af sådanne midler til andre formål end dem, de oprindeligt var bevilget, der skader EU's finansielle interesser. Dette gælder i hvert fald, når de anførte handlinger og undladelser begås med henblik på at opnå en ulovlig gevinst for gerningsmanden eller for en anden ved at forsage tab for EU's finansielle interesser.

For så vidt angår svig med hensyn til EU's indtægter drejer det sig ifølge forslaget om enhver handling eller undladelse vedrørende anvendelse eller afgivelse af falske, urigtige eller ufuldstændige erklæringer eller dokumenter, som medfører en uretmæssig formindskelse af indtægterne på EU's budget eller på budgetter, der forvaltes af eller på vegne af EU. Svig med hensyn til EU's indtægter omfatter endvidere manglende afgivelse af oplysninger i strid med en specifik oplysningspligt og misbrug af en lovlig opnået fordel med samme følge.

3.3. Andre strafbare handlinger, der skader EU's finansielle interesser

Forslaget indeholder bestemmelser om, at visse andre former for svigagtig adfærd, der skader EU's finansielle interesser, skal kriminaliseres, når de begås med forsæt.

For det første skal medlemsstaterne kriminalisere anvendelse af uretmæssigt opnået eller brug af information, som ikke er offentligt tilgængeligt, i forbindelse med offentlige udbudskontrakter eller tilskud, der skader EU's finansielle interesse og sker med henblik på at opnå en uretmæssig vinding.

For det andet skal medlemsstaterne kriminalisere hvidvaskning af udbytte af de af forslaget omfattede strafbare handlinger.

For det tredje skal medlemsstaterne sikre, at henholdsvis aktiv og passiv bestikkelse med tilknytning til EU-svig udgør en strafbar handling.

For det fjerde skal medlemsstaterne sikre, at underslæb udgør en strafbar handling.

Ved underslæb forstås ifølge forslaget handlinger, hvorved enhver offentlig ansat, der direkte eller indirekte er betroet forvaltning af midler eller aktiver, anvender eller tilegner sig disse i strid med de tilsigtede formål til skade for EU's finansielle interesser.

Offentlige ansatte omfatter både personer, der er ansat i offentlig tjeneste i EU, medlemsstaterne og tredjelande, samt enhver anden udpeget person, der virker i offentlig tjeneste vedrørende administration af eller beslutninger om EU's finansielle interesser i medlemsstaterne eller tredjelande.

3.4. Medvirken og forsøg

Medlemsstaterne skal ifølge forslaget kriminalisere medvirken til de af forslaget omfattede strafbare handlinger.

Medlemsstaterne skal endvidere kriminalisere forsøg på at begå de af forslaget omfattede handlinger.

3.5. Juridiske personers strafansvar

Det følger af forslaget, at medlemsstaterne skal sikre, at juridiske personer kan straffes for de strafbare handlinger, der er omfattet af forslaget. Denne pligt forudsætter dog, at den strafbare handling er begået for at skaffe den juridiske person vinding, og at den strafbare handling er begået af en person, der handler enten på egen hånd eller som medlem af et organ under den juridiske person, og som har en ledende stilling inden for den juridiske person.

Medlemsstaterne skal endvidere sikre, at juridiske personer kan gøres ansvarlige, når utilstrækkeligt tilsyn eller utilstrækkelig kontrol fra en ledelsespersons side har gjort det muligt for en person, der er underlagt den juridiske persons myndighed, at begå den strafbare handling.

Adgangen til at pålægge juridiske personer strafansvar indebærer ifølge forslaget ikke en begrænsning i muligheden for at pålægge fysiske personer strafansvar i anledning af de samme overtrædelser.

3.6. Sanktioner

Medlemsstaterne skal ifølge forslaget sikre, at enkeltpersoner kan straffes for de strafbare handlinger, der er omfattet af forslaget, med sanktioner, der er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning.

Medlemsstaterne skal endvidere sikre, at de strafbare handlinger, der er omfattet af forslaget, kan straffes med fængsel.

Herudover skal medlemsstaterne sikre, at der fastsættes en maksimumsfængselsstraf på 4 år, når de strafbare handlinger, der er omfattet af forslaget, indebærer betydelig skade eller vinding. En skade eller vinding skal anses for betydelig, når den involverer mere end 100.000 EUR. Medlemsstaterne kan også fastsætte en maksimumsfængselsstraf på 4 år på grundlag af andre alvorlige omstændigheder, der er defineret i den nationale lovgivning.

Vurderingen af, om der er tale om en alvorlig overtrædelse, skal som minimum inkludere handlinger, der begås inden for rammerne af en kriminel organisation, således som dette begreb er defineret i Rådets rammeafgørelse 2008/841 RIA af 24. oktober 2008 om bekæmpelse af organiseret kriminalitet).

For strafbare handlinger, hvor den samlede skade eller den vundne fordel ikke overstiger 10.000 EUR kan en medlemsstat anvende andre sanktioner end strafferetlige sanktioner.

Anvendelse af strafferetlige sanktioner udelukker ifølge forslaget ikke anvendelse af disciplinære sanktioner over for offentligt ansatte.

For så vidt angår juridiske personer skal medlemsstaterne sikre, at der kan pålægges sanktioner, der er effektive, står i rimeligt forhold til den strafbare handling og virker afskrækkende, herunder strafferetlige eller administrative bøder og eventuelt andre sanktioner som f.eks. udelukkelse fra offentlige ydelser eller tilskud, midlertidigt eller varigt forbud mod udøvelse af erhvervsvirksomhed og tvangsopløsning.

3.7. Indefrysning og konfiskation

Medlemsstaterne skal sikre, at udbytte af og redskaber benyttet til de strafbare handlinger, der er omfattet af forslaget, kan indefrys og konfiskeres.

3.8. Straffemyndighed

En medlemsstats straffemyndighed skal omfatte handlinger, som helt eller delvist er begået på medlemsstatens territorium.

En medlemsstats straffemyndighed skal ifølge forslaget også omfatte handlinger, der ikke er begået på medlemsstatens territorium, hvis gerningsmanden er statsborger i den pågældende medlemsstat, eller hvis gerningsmanden er underlagt vedtægten for tjenestemænd i EU eller ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i EU på tidspunktet for gerningen.

Medlemsstaterne skal informere Kommissionen, hvis medlemsstaten ikke vil anvende reglerne om straffemyndighed i relation til gerningsmænd underlagt vedtægten for tjenestemænd i EU eller ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i EU, eller hvis medlemsstaten kun vil anvende de anførte regler i bestemte sager eller under bestemte betingelser i relation til disse gerningsmænd.

3.9. Forældelse

Medlemsstaterne skal ifølge forslaget sikre, at der kan ske efterforskning og retsforfølgning af sager om overtrædelser, der er omfattet af forslaget, i tilstrækkelig lang tid fra det tidspunkt, da overtrædelser blev begået, således at disse sager under hensyntagen til karakteren heraf kan håndteres effektivt.

I sager om overtrædelser, der kan straffes med en maksimumstraf på mindst fire år, skal medlemsstaterne sikre, at der fastsættes en forældelsesfrist på mindst 5 år, der regnes fra det tidspunkt, da overtrædelser blev begået.

Medlemsstaterne kan dog fastsætte en kortere forældelsesfrist end 5 år, men ikke kortere end 3 år, hvis fristen kan afbrydes eller suspenderes ved bestemte handlinger.

Endvidere skal medlemsstaterne sikre, at en idømt fængselsstraf på mere end 1 år eller en fængselsstraf idømt for en overtrædelse med en maksimumstraf på mindst fire år kan fuldbyrdes i mindst 5 år fra den endelige doms afsigelse. Denne periode kan omfatte forlængelser af forældelsesfristen som følge af afbrydelse eller suspension.

3.10. Afsluttende bestemmelser

De afsluttende bestemmelser indeholder bl.a. regler for samarbejde mellem medlemsstaterne, Eurojust, Kommissionen (Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig kaldet OLAF) og Revisionsretten.

Desuden bestemmes det, at BFI-konventionen og tilhørende protokoller ophæves i relation til de medlemsstater, der er bundet af direktivet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Europa-Parlamentet har afgivet udtalelse i sagen den 16. april 2014. Udtalelsen indeholder en række ændringsforslag, herunder bl.a. om, at hjemlen for forslaget ændres til TEUF artikel 83, stk. 2.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har om nærhedsprincippet anført, at forslagets formål – bekæmpelse og forebyggelse af svig og andre strafbare handlinger til skade for EU's finansielle interesser – ikke i tilstrækkelig grad kan varetages af medlemsstaterne. Kommissionen har i den forbindelse anført, at EU's finansielle interesser beror på de aktiver og passiver, som forvaltes af eller på vegne af EU, og at disse interesser således per definition som udgangspunkt er et EU-anliggende. Kommissionen har endvidere anført, at svig og dermed beslægtede ulovlige handlinger rettet mod EU's finansielle interesser udgør et alvorligt problem, der skader EU's budget og dermed også går ud over skatteyderne. Manglende ensartethed i medlemsstaternes regulering hindrer en effektiv bekæmpelse og forebyggelse af dette problem, og målet med forslaget kan dermed ifølge Kommissionen bedre gennemføres på EU-plan.

Det er - af Kommissionens anførte grunde - regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

6.1. Svig til skade for EU's finansielle interesser

BFI-konventionens bestemmelser om svig til skade for EU's finansielle interesser er gennemført i dansk ret ved straffelovens § 289 a.

Efter straffelovens § 289 a straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, der til brug for afgørelser om betaling eller tilbagebetaling af told eller afgifter til eller udbetaling eller tilbagebetaling af tilskud eller støtte fra danske myndigheder eller De Europæiske Fællesskabers institutioner eller andre fællesskabsorganer giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger, herunder undlader at opfylde en oplysningspligt af betydning for sagens afgørelse, med forsæt til at unddrage sig eller andre betaling eller med forsæt til at opnå en uberettiget udbetaling til sig eller andre.

På samme måde straffes den, der uretmæssigt udnytter en lovligt opnået fordel med hensyn til de nævnte betalinger, og den, der uretmæssigt anvender de nævnte udbetalinger til andre formål end dem, de oprindeligt var bevilget til. Dette gælder dog ikke ydelser, der bevilges til privat brug.

Overtrædelser af særligt grov karakter straffes med fængsel indtil 8 år, jf. straffelovens § 289, jf. § 289 a, stk. 4.

Herudover findes der på en række områder særlove, der indeholder bestemmelser om svig med EU's midler. Det gælder bl.a. inden for landbrugs- og fiskeriområdet.

Straffelovens § 289 a er subsidiær i forhold til bestemmelser i særlove, i det omfang den pågældende særlov indeholder en tilsvarende regulering.

Dette indebærer bl.a., at straffelovens § 289 a ikke anvendes på momssvig, der derimod er omfattet af momslovens § 81, stk. 3. Efter denne bestemmelse straffes den, der begår en række nærmere opregnede overtrædelser af momsloven med forsæt til at unddrage statskassen afgift eller til uberettiget at opnå visse angivne udbetalinger efter momsloven og lov om opkrævning af skatter og afgifter mv., med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Momssvig af særligt grov karakter straffes med fængsel indtil 8 år, jf. straffelovens § 289, jf. momslovens § 81, stk. 3.

6.2. Svigagtig adfærd i forbindelse med indgåelse af offentlige kontrakter

Straffeloven indeholder ikke særlige bestemmelser om svigagtig afgivelse eller tilbageholdelse af oplysninger fra tilbudsgiveres side i forbindelse med indgåelse af offentlige kontrakter.

En sådan svigagtig adfærd vil dog efter omstændighederne kunne straffes som bedrageri. Efter straffelovens § 279 straffes for bedrageri den, som,

for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, ved retsstridigt at fremkalde, bestyrke eller udnytte en vildfarelse bestemmer en anden til en handling eller undladelse, hvorved der påføres denne eller nogen, for hvem handlingen eller undladelsen bliver afgørende, et formuetab. Overtrædelse af straffelovens § 279 straffes med fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Straffen kan stige til fængsel indtil 8 år, når forbrydelsen er af særligt grov beskaffenhed, jf. straffelovens § 286, stk. 2.

Straffelovens § 300 a supplerer bedrageribestemmelsen i § 279. Efter straffelovens § 300 a straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder den, som uden at betingelserne for at anvende § 279 foreligger, på retsstridig måde forsætligt eller groft uagtsomt bevirker, at en person, der befinder sig i en vildfarelse, af denne grund bestemmes til en handling eller undladelse, og derved påfører ham eller nogen, for hvem handlingen eller undladelsen bliver afgørende, et betydeligt formuetab. Straffelovens § 300 a adskiller sig således fra § 279 ved, at ansvar ikke er betinget af berigelsesforsæt, at ansvar er betinget af, at det forvoldte formuetab kan anses som betydeligt, og at tilregnelser i form af grov uagtsomhed er kriminaliseret ved siden af forsætsansvar.

Endvidere fungerer bestemmelsen i straffelovens § 171 om dokumentfalsk i vidt omfang som en specialbestemmelse om bedrageri med et falsk dokument som middel. Efter denne bestemmelse straffes for dokumentfalsk den, der gør brug af et falsk dokument for at skuffe i retsforhold. Straffen for dokumentfalsk er bøde eller fængsel indtil 2 år, jf. straffelovens § 172. Er dokumentfalsk af særligt grov karakter, eller er et større antal forhold begået, kan straffen stige til fængsel i 6 år, jf. straffelovens § 172, stk. 2.

Herudover findes der i straffelovens kapitel 17 om falsk forklaring og falsk anklage forskellige bestemmelser om afgivelse af urigtige erklæringer til offentlige myndigheder.

Efter straffelovens § 161 straffes således med bøde eller fængsel indtil 2 år den, som for eller til en offentlig myndighed afgiver falsk forklaring på tro og love eller på lignende højtidelig møde, hvor sådan form er påbudt eller tilstedt. Endvidere indeholder straffelovens § 162 en bestemmelse, hvorefter den, som ellers for eller til en offentlig myndighed afgiver urigtig erklæring om forhold, angående hvilke den pågældende har pligt til at afgive forklaring, straffes med bøde eller med fængsel indtil 4 måneder. Endelig er det i straffelovens § 163 fastsat, at den, som i øvrigt til brug i retsforhold, der vedkommer det offentlige, skriftligt eller ved andet læsbart medie

afgiver urigtig erklæring eller bevidner noget, som den pågældende ikke har viden om, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

6.3. Bestikkelse

Regler om bestikkelse af personer, der virker i offentlig tjeneste eller hverv, findes i straffelovens §§ 122 og 144. Med henblik på at bringe dansk ret i overensstemmelse med bl.a. første protokol til BFI-konventionen blev bestemmelserne ændret i 2000, således at de ikke længere begrænser sig til personer, der virker i dansk tjeneste eller hverv.

Efter straffelovens § 122 straffes den, som uberettiget yder, lover eller tilbyder nogen, der virker i dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, gave eller anden fordel for at formå den pågældende til at gøre eller undlade noget i tjenesten, med bøde eller fængsel indtil 3 år (såkaldt aktiv bestikkelse). Ved lov nr. 634 af 12. juni 2013 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (styrket indsats over for økonomisk kriminalitet) blev strafferammen hævet til fængsel indtil 6 år.

Efter straffelovens § 144 straffes den, der i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige en gave eller anden fordel, med bøde eller fængsel indtil 6 år (såkaldt passiv bestikkelse).

6.4. Misbrug af offentlige midler

Straffeloven indeholder ikke særlige bestemmelser om en offentlig ansats misbrug af offentlige midler.

En offentlig ansats misbrug af offentlige midler vil dog efter omstændighederne kunne straffes som underslæb. Efter straffelovens § 278 straffes for underslæb bl.a. den, som for derigennem at skaffe eller andre uberettiget vinding uretmæssigt forbruger ham betroede penge, selv om han ikke var forpligtet til at holde disse afsondrede fra sin egen formue.

Hvis forholdet falder uden for straffelovens § 278, vil det efter omstændighederne kunne straffes som mandatsvig. Efter straffelovens § 280 straffes for mandatsvig den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding påfører en anden formuetab ved misbrug af en for ham skabt adgang til at handle med retsvirkning for denne eller ved i et formueanliggende, som det påhviler ham at varetage for den anden, at handle mod dennes tarv.

Overtrædelse af straffelovens §§ 278 og 280 straffes med fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Straffen kan stige til fængsel indtil 8 år, hvis forbrydelsen er af særligt grov beskaffenhed, jf. straffelovens § 286, stk. 2.

Ud over de nævnte berigelsesforbrydelser findes der i straffelovens kapitel 16 forskellige bestemmelser om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv mv. Det følger således bl.a. af straffelovens § 155, at en offentlig ansat, som misbruger sin stilling til at krænke privates eller det offentliges ret, kan straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Sker det for at skaffe sig eller andre en uberettiget fordel, kan straffen stige til fængsel indtil 2 år.

6.5. Hvidvaskning

Hvidvaskning af udbytte fra strafbare handlinger straffes i dansk ret som hæleri.

Efter straffelovens § 290 straffes for hæleri med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, som uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse, og den, der uberettiget ved at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virker til at sikre en anden udbyttet af en strafbar lovovertrædelse.

Straffen kan stige til fængsel i 6 år, når hæleriet er af særligt grov beskaffenhed, eller når et større antal forbrydelser er begået, jf. straffelovens § 290, stk. 2.

Bestemmelsen omfatter udbytte fra enhver strafbar handling, herunder overtrædelse af de i afsnit 6.1.-6.4. nævnte bestemmelser i straffeloven.

6.6. Medvirken og forsøg

Forsøg på eller medvirken til overtrædelse af straffelovens bestemmelser er strafbart i medfør af straffelovens §§ 21 og 23.

6.7. Juridiske personers strafansvar

Efter straffelovens § 306 kan der pålægges selskaber mv. (juridiske personer) ansvar for overtrædelse af straffelovens bestemmelser. En juridisk person kan efter straffelovens § 25 straffes med bøde. Strafansvaret for juridiske personer er undergivet de almindelige betingelser, der efter straffelovens § 27 gælder for denne ansvarsform. Det er således en forudsætning,

at lovovertrædelsen er begået inden for dens virksomhed, og at overtrædelsen kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan.

Adgangen til at pålægge juridiske person strafansvar indebærer ikke en begrænsning i mulighederne for at pålægge enkeltpersoner strafansvar i anledning af de samme overtrædelser. Dette spørgsmål afgøres i overensstemmelse med de almindelige principper for ansvarsplacering.

6.8. Straffens fastsættelse

Straffelovens kapitel 10 indeholder bestemmelser om straffens fastsættelse.

I straffelovens § 81 er opregnet en række forhold, der ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som en skærpende omstændighed. Det gælder eksempelvis, hvis gerningen er udført af flere i forening, at gerningen er særligt planlagt eller led i omfattende kriminalitet, eller hvis gerningen er begået i udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv eller under misbrug af stilling eller særligt tillidsforhold i øvrigt.

6.9. Konfiskation og beslaglæggelse

Straffelovens kapitel 9 om andre retsfølger af den strafbare handling indeholder bestemmelser om konfiskation.

Straffelovens § 75 fastsætter de almindelige betingelser for konfiskation. Der kan ifølge bestemmelsen ske konfiskation af udbyttet ved en strafbar handling eller et hertil svarende beløb. Hvis det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere lovovertrædelser, eller særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor, kan der efter bestemmelsen endvidere ske konfiskation af genstande, der har forbindelse med en strafbar handling. I stedet for konfiskation af den pågældende genstand kan der konfiskeres et beløb svarende til genstandens værdi eller en del heraf.

I dansk ret anvendes ikke begrebet indefrysning. I stedet anvendes retsplejelovens regler om beslaglæggelse, der findes i retsplejelovens kapitel 74.

Efter retsplejelovens §§ 801-803 vil der – under visse nærmere betingelser – kunne ske beslaglæggelse af genstande og andre formuegoder til bl.a. sikring af bevismidler og sikring af det offentliges krav på sagsomkostninger, konfiskation og bøde. Afgørelse om beslaglæggelse træffes i mangel af samtykke fra den, som indgrebet retter sig imod, som udgangspunkt af

retten, eller i hastende tilfælde ved politiets beslutning med adgang til efterfølgende domstolsprøvelse, jf. retsplejelovens § 806.

6.10. Straffemyndighed

Regler om dansk straffemyndighed findes i straffelovens §§ 6-12.

Dansk straffemyndighed omfatter bl.a. handlinger foretaget i den danske stat, jf. straffelovens § 6, stk. nr. 1, (territorialprincippet) og handlinger foretaget i udlandet af personer med en nærmere angivet tilknytning til Danmark, jf. straffelovens § 7, stk. 1, (personalitetsprincippet).

Der kan i territorialprincippet ikke indlægges et krav om, at hele den kriminelle virksomhed er foretaget i den danske stat. Når blot en del af lovovertrædelsen er begået i den danske stat, anses lovovertrædelsen således i sin helhed for at være begået her i landet, jf. straffelovens § 9.

Er handlingen ikke foretaget i Danmark, men har den virkning her i landet, kan den efter omstændighederne være undergivet dansk straffemyndighed. I de tilfælde, hvor en handlingstrafbarhed afhænger af eller påvirkes af en indtrådt eller tilsigtet følge, betragtes handlingen således tillige foretaget der, hvor virkningen er indtrådt eller tilsigtet at indtræde, jf. straffelovens § 9.

Har den kriminelle virksomhed – hverken for så vidt angår handling eller virkning – ingen tilknytning til Danmark, kan der i stedet være straffemyndighed i henhold til personalitetsprincippet. Der vil herefter bl.a. være dansk straffemyndighed i tilfælde, hvor gerningsmanden er dansk statsborger eller har bopæl i Danmark, og hvor handlingen er strafbar både efter gerningsstedets lov og dansk lov (dobbelt strafbarhed), jf. straffelovens § 7.

Herudover er der efter omstændighederne i henhold til straffelovens § 8 dansk straffemyndighed for strafbare handlinger begået i udlandet uden hensyn til, hvor gerningsmanden hører hjemme. Dette gælder bl.a. i tilfælde, hvor handlingen er omfattet af en mellemfolkelig overenskomst, ifølge hvilken Danmark er forpligtet til at foretage retsforfølgning.

Når der i medfør af ovennævnte bestemmelser sker påtale her i landet skal afgørelsen om straf og andre retsfølger af den strafbare handling ifølge straffelovens § 10, stk. 1, ske efter danske regler. I de tilfælde, hvor dansk straffemyndighed er betinget af dobbelt strafbarhed, kan der dog ifølge

straffelovens § 10, stk. 2, ikke idømmes strengere straf end efter gerningsstedets lovgivning.

6.11. Forældelse

En lovovertrædelse straffes ikke, når der er indtrådt forældelse. Regler herom findes i straffelovens kapitel 11.

Der er i straffelovens § 93, stk. 1, fastsat følgende almindelige forældelsesfrister, der regnes fra den dag, da den strafbare virksomhed eller undladelse er ophørt:

- 2 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 1 år for overtrædelsen.
- 5 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 4 år for overtrædelsen.
- 10 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 10 år for overtrædelsen.
- 15 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel på ubestemt tid.

For så vidt angår overtrædelser af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen er forældelsesfristen dog i intet tilfælde mindre end 5 år, jf. straffelovens § 93, stk. 2, nr. 2.

Forældelsesfristen afbrydes ifølge straffelovens § 94, stk. 5, når den pågældende gøres bekendt med sigtelsen, eller når anklagemyndigheden anmoder om rettergangsskridt, hvorved den pågældende sigtes for overtrædelsen.

En idømt fængselsstraf bortfalder ifølge straffelovens § 97, stk. 2, ved forældelse inden for følgende frister, der regnes fra det tidspunkt, da dommen efter lovgivningens almindelige regler kunne fuldbrydes:

- 5 år for fængsel indtil 1 år.
- 10 år for fængsel i mere end 1 år.
- 15 års for fængsel i mere end 4 år, men ikke over 8 år.
- 20 år for fængsel på tid over 8 år.

En bøde bortfalder ifølge straffelovens § 97 a, stk. 1, ved forældelse, hvis der ikke forinden er indgivet anmodning om udlæg, inden for følgende fri-

ster, der regnes fra det tidspunkt, da afgørelsen efter lovgivningens almindelige frister kunne fuldbyrdes:

- 5 år, når bøden ikke overstiger 10.000 kr.
- 10 år, når bøden overstiger 10.000 kr.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Hvis forslaget vedtages i sin nuværende form med hjemmel i TEUF artikel 83, stk. 2, vil det ikke have lovgivningsmæssige konsekvenser, idet det dermed er omfattet af Danmarks retsforbehold. Hvis forslaget fandt anvendelse i Danmark, vurderes det at ville have visse lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at have økonomiske konsekvenser, *idet forslaget er omfattet af Danmarks retsforbehold.*

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark, *fordi forslaget er omfattet af Danmarks retsforbehold.*

8. Høring

Sagen har senest været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 23. februar 2016.

Sagen har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Procesbevillingsnævnet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Amnesty International, Institut for Menneskerettigheder, Retspolitisk Forening og Retssikkerhedsfonden.

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Procesbevillingsnævnet, Domstolsstyrelsen, Rigspolitiet, Advokatrådet og Institut for Menneskerettigheder har ikke haft bemærkninger til forslaget.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker, at såfremt forslaget ikke er omfattet af Danmarks retsforbehold, vil det medføre ændringer af strafferammerne for overtrædelse af straffelovens §§ 161, 171, 279, 289 a og 300 a, hvis det vedtages i den nuværende form. Det skyldes, at der med forslaget er lagt op til indførelse af minimums- og maksimumsstrafferammer. Foreningen advarer i den forbindelse mod de foreslåede minimumsstrafferammer.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der blev i oktober 2014 indledtilogforhandlinger med Europa-Parlamentet. Der er endnu ikke opnået enighed mellem Rådet og Europa-Parlamentet om en kompromistekst, navnlig fordi Europa-Parlamentet i modsætning til Rådet ønsker, at momssvig omfattes af direktivet, ogilogforhandlingerne vil fortsætte under det nuværende hollandske formandskab.

Den 8. september 2015 afsagde EU-Domsstolen sin afgørelse i Taricco-sagen (C-105/14), hvoraf det fremgår, at momssvig er omfattet af BFI-konventionens anvendelsesområde. Ifølge Kommissionen støtter dommen endvidere, at TEUF artikel 325 er rette hjemmelsgrundlag for direktivet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter en effektiv bekæmpelse af svig rettet mod EU's finansielle interesser. Fra dansk side er man generelt positivt indstillet over for forslaget i sin nuværende form, hvilket bl.a. indebærer, at hjemlen er ændret til TEUF artikel 83, stk. 2, og at de oprindeligt foreslåede minimumsfængselsstraffe for strafbare handlinger, der vedrører beløb over en vis størrelse, er udgået af forslaget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 27. november 2015 til orientering.

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat den 9. oktober 2012.

Dagsordenspunkt 7: Vedrørende forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om bekæmpelse af terrorisme og erstatning af Rådets rammeafgørelse 2002/475/RIA om bekæmpelse af terrorisme *

Revideret udgave af grundnotat af 26. januar 2016. Nye afsnit er markeret med kursiv.

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke

1. Resumé

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet. Med forslaget revideres indholdet af rammeafgørelse 2002/475/RIA om bekæmpelse af terrorisme, der definerer og kriminaliserer visse terrorhandlinger, herunder navnlig gennemførelse af terrorangreb, deltagelse i terrorgruppers aktiviteter, inklusiv finansiel støtte til disse aktiviteter, offentlig opfordring til, rekruttering til og oplæring i terror. Formålet med revisionen er at gennemføre nye internationale standarder og forpligtelser, som EU har indgået, og sætte mere effektivt ind over for den tiltagende terrortrussel og herved øge sikkerheden i EU og for EU-borgerne. Forslaget indeholder som nye initiativer forpligtelser til at kriminalisere modtagelse af oplæring i terror, udlandsrejser med det formål at begå terror, tilrettelæggelse mv. af sådanne udlandsrejser, finansiering af terror samt regler om beskyttelse, hjælp og terrorofres rettigheder. Forslaget har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til selve forslaget, men de fleste medlemsstater har udtrykt støtte til yderligere initiativer til bekæmpelse af terrorisme. Fra dansk side er man positivt indstillet over for intentionerne om på EU-plan at skærpe kriminaliseringen af terrorrelaterede handlinger.

* Forslaget er fremsat efter TEUF, tredje del, afsnit V. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabon-Traktaten, finder derfor anvendelse, hvilket indebærer, at foranstaltningerne ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 2. december 2015 forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om bekæmpelse af terrorisme og erstatning af Rådets rammeafgørelse 2002/475/RIA om bekæmpelse af terrorisme (KOM(2015) 625). Forslaget, som Justitsministeriet modtog i dansk oversættelse den 21. januar 2016, er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 83, stk. 1, og artikel 82, stk. 2, litra c. Forslaget er dermed omfattet af Danmarks retsforbehold. Danmark deltog i vedtagelsen af Rådets rammeafgørelse 2002/475/RIA om bekæmpelse af terrorisme og Rådets rammeafgørelse 2008/919/RIA om ændring heraf rammeafgørelse, som begge er og forsat *vil være* bindende for Danmark. Forslaget skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

3. Formål og indhold

Den følgende gennemgang er baseret på det seneste udkast til en kompromistekst, som formandskabet har fremlagt den 12. februar 2016. Forslaget skal færdigforhandles på yderligere to møder inden rådsmødet den 10.-11. marts 2016, og det endelige dokument kan forventes at indeholde flere ændringer i forhold til formandskabets seneste udkast til kompromistekst.

3.1. Generelt

Direktivforslaget har til formål at fastlægge minimumsregler vedrørende definitionen af strafbare handlinger og straffe i forbindelse med terrorhandlinger, strafbare handlinger med forbindelse til en terrorgruppe og strafbare handlinger med forbindelse til terroraktiviteter samt specifikke foranstaltninger til beskyttelse af og til bistand for ofre for terror.

Direktivforslaget indeholder:

1. Kriminaliseringsforpligtelser svarende til forpligtelserne i rammeafgørelse 2002/475/RIA om bekæmpelse af terrorisme som ændret ved rammeafgørelse 2008/919/RIA,
2. bestemmelser, der implementerer relevante internationale standarder og forpligtelser, herunder tillægsprotokollen til Europarådets konvention om forebyggelse af terrorisme (CETS no. 217), FN's Sikkerhedsråds resolution nr. 2178 (2014) og nr. 2249 (2015) og anbefaling nr. 5 fra 2012 om finansiering af terror fra Financial Action Task Force (FATF) og

3. enkelte andre nye kriminaliseringsforpligtelser.

3.2. Terrorhandlinger

Medlemsstaterne forpligtes ifølge forslaget til at sikre, at en række nærmere opregnede forsætlige terrorhandlinger kan straffes. Der er *hovedsageligt* tale om en videreførelse af de tilsvarende bestemmelser i rammeafgørelse 2002/475/RIA, som er gennemført i dansk ret.

Medlemsstaterne forpligtes ifølge forslaget – som noget nyt – til at sikre, at visse alvorlige strafbare handlinger omfattet af artikel 4 i direktiv 2013/40/EU om angreb på informationssystemer (Cybercrime-direktivet) kan straffes som terrorisme, når der er det nødvendige terrorforsæt. Cybercrime-direktivet er omfattet af Danmarks retsforbehold.

3.3. Strafbare handlinger med forbindelse til terroraktiviteter

Medlemsstaterne forpligtes ifølge forslaget til at sikre, at en række nærmere opregnede forsætlige handlinger med forbindelse til terroraktiviteter kan straffes.

Det drejer sig nærmere om følgende:

- Offentlig opfordring til at begå en terrorhandling

Der er tale om en videreførelse af den tilsvarende bestemmelse i rammeafgørelse 2002/475/RIA, som er gennemført i dansk ret, *med den ændring at forpligtelsen også omfatter glorificering/billigelse af terrorisme.*

- Rekruttering af terrorister

Der er tale om en videreførelse af den tilsvarende bestemmelse i rammeafgørelse 2002/475/RIA, som er gennemført i dansk ret.

- Varetagelse af oplæring i terror

Der er tale om en videreførelse af den tilsvarende bestemmelse i rammeafgørelse 2002/475/RIA, som er gennemført i dansk ret.

- Modtagelse af oplæring i terror

Medlemsstaterne forpligtes ifølge forslaget til at sikre, at det at modtage oplæring i fremstilling eller brug af sprængstoffer, skydevåben eller andre våben eller skadelige eller farlige stoffer eller i andre konkrete metoder eller teknikker med henblik på at udføre eller medvirke til gennemførelse af en terrorhandling med viden om, at det er hensigten, at de tillærte færdig-

heder skal bruges til dette formål, udgør en strafbar handling, når den begås forsætligt.

Forslaget svarer til artikel 3 i tillægsprotokollen til Europarådets konvention om forebyggelse af terrorisme (CETS no. 217), som endnu ikke er undertegnet af Danmark.

- Udlandsrejse med terror for øje

Medlemsstaterne forpligtes ifølge forslaget til at sikre, at det at rejse til et *land uden for EU – herunder ved transit i et EU-land* – med det formål at gennemføre eller bidrage til gennemførelse af en terrorhandling, at deltage i en terrorgruppes aktiviteter eller at varetage eller modtage oplæring i terror, udgør en strafbar handling, når den begås forsætligt.

Forslaget svarer til artikel 4 i tillægsprotokollen til Europarådets konvention om forebyggelse af terrorisme (CETS no. 217), dog således at forslaget omfatter alle rejser *til et land uden for EU* og herudover ikke – som Europarådsprotokollen – undtager rejser til den rejsendes hjemstat eller opholdsland.

- Tilrettelæggelse eller anden formidling af udlandsrejse

Medlemsstaterne forpligtes ifølge forslaget til at sikre, at enhver form for tilrettelæggelse eller formidling, hvorved en person modtager bistand til en udlandsrejse med det formål at begå terror med viden om, at denne medvirken har dette formål, udgør en strafbar handling, når den begås forsætligt.

Forslaget svarer til artikel 6 i tillægsprotokollen til Europarådets konvention om forebyggelse af terrorisme (CETS no. 217).

- Finansiering af terror

Medlemsstaterne forpligtes ifølge forslaget til at sikre, at enhver form for direkte eller indirekte indsamling af midler med den hensigt at bruge dem eller med viden om, at de skal bruges helt eller delvist til at begå en terrorhandling eller en handling med forbindelse til terroraktiviteter, udgør en strafbar handling, når den begås forsætligt. *Det må ifølge forslaget – som noget nyt – ikke være en betingelse for at statuere straffeansvar, at personen har viden om, hvilken specifik terrorhandling der finansieres, eller at midlerne faktisk anvendes til gennemførelse af en terrorhandling.*

Forslaget, der implementerer FATF-anbefaling nr. 5, svarer til artikel 5 i tillægsprotokollen til Europarådets konvention om forebyggelse af terrorisme (CETS no. 217).

- Andre handlinger med relation til terrorisme

Bestemmelsen vedrører tyveri af særlig grov beskaffenhed, afpresning og fremstilling af falske administrative dokumenter med det formål at begå en terrorhandling. Der er tale om en videreførelse af den tilsvarende bestemmelse i rammeafgørelse 2002/475/RIA, som er gennemført i dansk ret.

3.4. Medvirken og forsøg, sanktioner og juridiske personers ansvar mv.

Det *præciseres* i forslaget, at det ikke må være en betingelse for at statuere straffeansvar efter de foreslåede bestemmelser, at handlingen faktisk begås.

Medlemsstaterne skal ifølge forslaget kriminalisere medvirken, anstiftelse og forsøg i forhold til de angivne foreslåede strafbare handlinger.

Der er for så vidt angår forslagets bestemmelser om straffe for fysiske personer (sanktioner), formildende omstændigheder og juridiske personers ansvar tale om en videreførelse af de tilsvarende bestemmelser i rammeafgørelse 2002/475/RIA, dog således at de nye strafbare handlinger også omfattes af bestemmelserne.

3.5. Straffemyndighed og retsforfølgning

Forslagets bestemmelse om straffemyndighed viderefører den tilsvarende bestemmelse i rammeafgørelse 2002/475/RIA med den ændring, at en medlemsstat også *kan vælge at have straffemyndighed* for handlinger, hvor en gerningsmand varetager oplæring i terror af statsborgere eller personer med bopæl i medlemsstaten.

3.6. Efterforskningsmidler

Medlemsstaterne skal ifølge forslaget sikre, at der er effektive efterforskningsmidler svarende til dem, der kan anvendes ved organiseret kriminalitet eller andre former for alvorlig kriminalitet.

Der er i forbindelse med bestemmelsen om efterforskningsmidler fortsat forhandlinger om en bestemmelse om tiltag mod hjemmesider, der opfordrer til at begå terrorhandling.

3.7. Beskyttelse, hjælp og terrorofres rettigheder

Medlemsstaterne skal ifølge forslaget sikre, at undersøgelser og retsforfølgning i forbindelse med strafbare handlinger, der er omfattet af direktivet, ikke afhænger af en anmeldelse. Der er tale om en videreførelse af den tilsvarende bestemmelse i rammeafgørelse 2002/475/RIA.

Medlemsstaterne skal ifølge forslaget endvidere sikre, at der etableres tjenester til at bistå og hjælpe ofre for terror. Sådanne tjenester skal have den nødvendige kapacitet og organisatoriske struktur til at yde bistand og hjælp til disse ofre umiddelbart efter et angreb, og så længe som det er nødvendigt efterfølgende alt efter det enkelte offers specifikke behov. Disse tjenester skal være fortrolige, gratis og nemt tilgængelige for alle terrorofre. Tjenesterne skal navnlig omfatte krisehjælp og psykologisk bistand samt vejledning og oplysning om ethvert retligt, praktisk eller finansielt anliggende.

Den foreslåede bestemmelse skal anvendes som et supplement til direktiv 2012/29/EU om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse (offerdirektivet).

Herudover skal medlemsstaterne ifølge forslaget sikre de nødvendige tiltag til beskyttelse af ofre for terrorisme og deres familier i overensstemmelse med offerdirektivet.

Endelig skal medlemsstaterne ifølge forslaget sikre, at terrorofre, som har bopæl i en anden medlemsstat, modtager information om deres rettigheder, hjælpetjenester og adgang til erstatning.

3.8. Øvrige bestemmelser

Direktivforslaget skal erstatte rammeafgørelse 2002/475/RIA som ændret ved rammeafgørelse 2008/474/RIA i henseende til de medlemsstater, der er bundet af direktivet, hvilket på grund af retsforbeholdet ikke omfatter Danmark.

Rammeafgørelse 2002/475/RIA som ændret ved rammeafgørelse 2008/474/RIA vil fortsat være bindende for og finder anvendelse i Danmark.

Endvidere indeholder forslaget bestemmelser om gennemførelse og ikrafttræden.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har om nærhedsprincippet anført, at formålet med forslaget ikke i tilstrækkelig grad kan nås af medlemsstaterne hver for sig, fordi lovgivning begrænset til det nationale plan ikke vil medvirke til fastsættelse af minimumsregler vedrørende definitioner af og straffe for terrorhandlinger, som anvendes i hele EU. Kommissionen anfører i den forbindelse, at hvis EU-lovgivningen ikke er i overensstemmelse med tillægsprotokollen til Europarådets konvention om forebyggelse af terrorisme (CETS no. 217), samtidig med at visse medlemsstater er parter i den, vil resultatet kunne være en mulig divergens mellem medlemsstaternes forpligtelser i henhold til EU-lovgivningen og deres forpligtelser i henhold til folkeretten. Ifølge Kommissionen kan der derfor bedre sikres omfattende og tilstrækkelig ensartet lovgivning på EU-plan, hvorfor EU kan træffe foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Forslaget vurderes – af de af Kommissionen anførte grunde – at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Rammeafgørelse 2002/474/RIA om bekæmpelse af terrorisme er gennemført i dansk ret ved lov nr. 378 af 6. juni 2002 (Gennemførelse af FN-konventionen til bekæmpelse af finansiering af terrorisme, gennemførelse af FN's Sikkerhedsråds resolution nr. 1373 (2001) samt øvrige initiativer til bekæmpelse af terrorisme m.v.) ("anti-terrorpakke I").

Danmark har efterfølgende bl.a. gennemført en række yderligere lovændringer ved lov nr. 542 af 8. juni 2006 (Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme m.v.) ("anti-terrorpakke II"), bl.a. til gennemførelse af Europarådets konvention om forebyggelse af terrorisme (CETS no. 196).

Vedtagelsen af rammeafgørelse 2008/919/RIA om ændring af rammeafgørelse 2002/475/RIA om bekæmpelse af terrorisme foranledigede ikke yderligere ændringer i dansk ret.

Danmark har endnu ikke underskrevet tillægsprotokollen til Europarådets konvention om forebyggelse af terrorisme (CETS no. 217).

Danmark har ikke gennemført direktiv 2013/40/EU om angreb på informationssystemer (Cybercrime-direktivet), som er omfattet af Danmarks retsforbehold.

6.1. Modtagelse af oplæring i terror

Det følger af straffelovens § 114 d, stk. 3, at den, som lader sig træne, instruere eller på anden måde oplære til at begå handlinger omfattet af lovens § 114 eller § 114 a, straffes med fængsel indtil 6 år.

6.2. Opfordring mv. til terrorisme

Det følger af straffelovens § 136, stk. 1, at den, som uden derved at have forskyldt højere straf offentlig tilskynder til forbrydelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 år. Ifølge bestemmelsens stk. 2 straffes den, der offentligt udtrykkeligt billiger en handling omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13, med bøde eller fængsel indtil 2 år.

6.3. Udlandsrejse med terror for øje

Straffeloven indeholder ikke en selvstændig bestemmelse, der kriminaliserer udlandsrejser, som foretages med det formål at gennemføre eller bidrage til gennemførelse af en terrorhandling, at deltage i en terrorgruppes aktiviteter eller at varetage eller modtage oplæring i terror.

Straffelovens § 21 om forsøg omfatter alle handlinger, som sigter til at fremme eller bevirke udførelsen af en forbrydelse. Foretages en rejse med det formål at begå en terrorhandling mv. – dvs. som en forberedelseshandling – vil rejsen kunne straffes som forsøg, eller – hvis rejsen foretages for at bidrage til gennemførelsen af en terrorhandling mv. – som forsøg på medvirken til at begå en terrorhandling mv.

6.4. Tilrettelæggelse eller anden formidling af en udlandsrejse

Medvirken i form af tilrettelæggelse eller anden formidling til en persons udlandsrejse med det formål at begå en terrorhandling mv. er omfattet af den almindelige medvirkensregel i straffelovens § 23.

6.5. Finansiering af terror

Direkte eller indirekte indsamling af midler med den hensigt at bruge dem eller med viden om, at de skal bruges helt eller delvist til at begå en terror-

handling mv., kan efter omstændighederne være medvirken til selve terrorhandlingen mv., jf. straffelovens § 23.

Det følger herudover af straffelovens § 114 b, at den, som 1) direkte eller indirekte yder økonomisk støtte til, 2) direkte eller indirekte tilvejebringer eller indsamler midler til eller 3) direkte eller indirekte stiller penge, andre formuegoder eller finansielle eller andre lignende ydelser til rådighed for en person, en gruppe eller en sammenslutning, der begår eller har til hensigt at begå handlinger omfattet af lovens § 114 eller § 114 a, straffes med fængsel indtil 10 år. Bestemmelsen finder anvendelse, når der ikke kan bevises et tilstrækkeligt konkretiseret forsæt til at statuere medvirken til selve terrorhandlingen mv.

6.6. Medvirken mv.

Det er en betingelse for at statuere strafansvar efter dansk ret, at det kan bevises, at gerningsmanden har haft terrorforsæt i forhold til gerningsindholdet i den relevante bestemmelse i straffeloven.

6.7. Straffemyndighed og retsforfølgning

Reglerne om dansk straffemyndighed findes i straffelovens §§ 6-12.

Det følger af straffelovens § 8, nr. 1, at der er dansk straffemyndighed for strafbare handlinger begået i udlandet uden hensyn til, hvor gerningsmanden hører hjemme, når den strafbare handling krænker den danske stats selvstændighed, sikkerhed, forfatning eller offentlige myndigheder eller en embedspligt mod staten.

Det samme er tilfældet, hvor handlingen er omfattet af en mellemfolkelig overenskomst, ifølge hvilken Danmark er forpligtet til at have straffemyndighed, jf. straffelovens § 8, nr. 5.

6.8. Beskyttelse, hjælp og terrorofres rettigheder

Dansk ret indeholder generelle regler om bl.a. vejledning, rådgivning og underretning af ofre, lokale offerrådgivninger, beskikkelse af bistandsadvokat, beskyttelse af ofre og regler om erstatning til ofre.

Dansk ret indeholder ikke særlige regler, der udelukkende gælder for ofre for terrorisme.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget er som nævnt fremsat efter TEUF artikel 83, stk. 1, og artikel 82, stk. 2, litra c, der er omfattet af det danske retsforbehold. Danmark deltager således ikke i vedtagelsen af direktivforslaget, ligesom direktivet ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark. Forslaget har derfor ikke lovgivningsmæssige konsekvenser. Hvis forslaget fandt anvendelse i Danmark, vurderes det at ville have visse lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ikke økonomiske konsekvenser, idet forslaget er omfattet af Danmarks retsforbehold.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark, fordi forslaget er omfattet af Danmarks retsforbehold.

8. Høring

Forslaget er sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Procesbevillingsnævnet, Domstolsstyrelsen, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet, Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Danske Advokater, Amnesty International, Institut for Menneskerettigheder, Retspolitisk Forening, Dansk Røde Kors, Landsforeningen Hjælp Voldsofre og Offerrådgivningen.

Høringsfristen er fastsat til den 9. marts 2016.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser fra de øvrige medlemsstater til selve forslaget. De fleste medlemsstater har dog udtrykt støtte til yderligere initiativer til bekæmpelse af terrorisme, herunder til en skærpelse af kriminaliseringsforpligtelsen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter en effektiv bekæmpelse af terrorisme. Fra dansk side er man positivt indstillet over for intentionerne om på EU-plan at skærpe kriminaliseringen terrorrelaterede handlinger.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.